

Αρσένιος και Νικόλαος οι Ιβηροσκητιώται

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Η Ιερά Σκήτη του Τιμίου Προδρόμου - Ιερά Μονή των Ιβήρων

Απόσπασμα από το βιβλίο Περιγραφή των περιπλανήσεων και των ταξιδιών του Αθωνίτη μοναχού Παρθενίου στην Ρωσία, την Μολδαβία, την Τουρκία και τους Αγίους Τόπους, τ. VI, Μόσχα, 1856

Επιθυμώ τώρα να σας παρουσιάσω τον πλούτο του Αγίου Όρους, τους ασω-μάτους δηλαδή εκείνους που είναι κρυμμένοι στις ράχες και τις χαράδρες, στα δάση και τις κοιλάδες του Άθω, τους δούλους του Θεού, τους Αθωνίτες ασκητές...

Το Άγιον Όρος έχει δώσει στην Ουρά-νια Βασιλεία ένα πλήθος αγίων πατέρων, ιερομαρτύρων και μαρτύρων που στους παλιούς καιρούς υπέστησαν τα πάνδεινα από τους άθεους Άραβες, τους Σαρακηνούς και τους Τούρκους, όταν αυτοί αφάνισαν το Όρος, αποκεφάλισαν τους αδελφούς με τα ξί-φη, κατέκλεψαν τα υπάρχοντά τους και έκαψαν τα μοναστήρια αφήνοντας τα ερείπια. Αυτός είναι ο λόγος που δεν γνωρίζουμε σήμερα το παρελθόν του Άθω. Ξέ-ρουμε μόνο ότι εκεί κτίσθηκαν μοναστήρια από τους αυτοκράτορες Κωνσταντίνο τον Μέγα και Θεοδόσιο τον Μέγα, καθώς και από την αυτοκράτειρα Πουλχερία. Ποιοι όμως έζησαν εκεί και με ποιο τυπικό δεν το ξέρουμε, γιατί όλα τα έγγραφα καταστρά-φηκαν από τους Σαρακηνούς...

Πολλά έχουν γραφεί για τους παλαιούς πατέρες σε βιβλία που έχουν το τίτλο

Πατερικόν. Σ' ένα τέτοιο βιβλίο γράφει ότι κάποτε ένας μαθητής του Γρηγορίου του Σιναΐτη, που ζούσε στη σκήτη του Μαγου-λά, προσευχήθηκε στην Παναγία και ζήτησε να του αποκαλυφθή αν στο Άγιον Όρος ήταν πολλοί εκείνοι που κατάφεραν να σώσουν τις ψυχές τους. Άκουσε τότε μια φωνή που απευθυνόταν προς αυτόν μέσα στη νύχτα να του λείη να βγει έξω από το κελλί του και να κοιτάξει πέρα σ' ένα ψηλό βουνό. Βγήκε πράγματι έξω και είδε την Βασίλισσα των Ουρανών να στέκεται στην κορυφή του βουνού λάμποντας μέσα σε άρ-ρητο φως και να την περιβάλη ένα τεράστιο πλήθος από πύρινες στήλες. Και τότε άκου-σε πάλι την φωνή να του λείη: «Βλέπεις αυ-τό το αναρίθμητο πλήθος των πυρίνων στηλών; Αυτοί όλοι είναι Αθωνίτες πατέ-ρες, που αν θελήσης να τους μετρήσης θα βρης ότι είναι περισσότεροι κι από τ' άστρα τ'ουρανού».

Θέλω τώρα να γράψω για τους πιο πρόσφατους πατέρες που διέπρεψαν στο Άγιον Όρος τον καιρό της σύντομης διαμονής μου εκεί και λίγο πριν απ' αυτήν. Αυτοί ή-ταν πολυάριθμοι κι εγώ γνώρισα σχετικά λίγους. Αλλά από πού ν' αρχίσω και για ποιον να πρωτογράψω; Μου φαίνεται πως το σωστό είναι να γράψω πρώτα γι' αυτόν που ήμουν συνδεδεμένος πιο στενά μαζί του και που υπήρξα αυτόπτης μάρτυς των αγώνων και των παλαισμάτων του, γι' αυ-τόν που ο ίδιος άκουσα τις ψυχοσωτήριες οδηγίες του, για τον γέροντα δηλαδή και πνευματικό μου, τον πατέρα Αρσένιο.

Τον Αρσένιο τον ανέστησε η Μεγάλη Ρωσία στις όχθες του μεγάλου και ένδοξου ποταμού Βόλγα. Γεννήθηκε στην πόλι Μπάλαχεν της επαρχίας Νιζέγκοροντ σε μία οικογένεια με μέτρια οικονομική κατάσταση. Οι γονείς του ήταν Ορθόδοξοι. Στο βάπτισμα του έδωσαν το όνομα Αλέξιος. Στην παιδική του ηλικία έμαθε ανάγνωσι και γραφή. Την νεότητά του την πέρασε μέσα σε κοσμικές φροντίδες, αλλά ο Κύρι-ος προβλέποντας ότι θα γινόταν εκούσιο κατοικητήριο του Αγίου Πνεύματος δεν τον άφησε να μολυνθή από τα πάθη της σαρκός. Σύντομα του ενέπνευσε την επιθυμία να μελετήσει την Αγία Γραφή και τα έργα των Πατέρων. Τότε συνειδητοποίησε την ματαιότητα και την ψευτιά αυτού του κόσμου με τις ψυχοφθόρες του μέριμνες.

Όταν έγινε είκοσι χρονών εγκατέλειψε σπίτι και γονείς κι άρχισε να περιπλανάται σαν προσκυνητής στην Ρωσία. Τα θεμέλια της μοναχικής του ζωής τα έβαλε στην έρημο του κοινοβίου Πέσνοσα που βρισκόταν στην περιφέρεια της Μόσχας. Εκεί έγινε μέλος της αδελφότητας και πέρασε τρία χρόνια σε υπακοή. Μετά του ήλθε η ε-πιθυμία να ταξιδεύση στο εξωτερικό και να πάη στα μοναστήρια της Μολδαβίας, που τότε ήταν στις δόξες τους με τους μεγάλους γέροντες και τους ασκητές τους. Όταν εξο-μολογήθηκε την επιθυμία του στον πνευ-ματικό του πατέρα, εκείνος έδωσε την ευ-λογία του, κι έτσι ο Αλέξιος, παρά τις αντιρρήσεις του ηγουμένου, ξεκίνησε για το ταξίδι του.

Όταν έφθασε στο Κίεβο προσκύνησε τα άγια λείψανα των θαυματουργών αγίων και βρήκε εκεί ένα συνταξιδιώτη που τον έλεγαν Νικήτα και καταγόταν από την ε-παρχία της Τούλα. Αυτός ο Νικήτας ήταν ο μετέπειτα μόνιμος σύντροφός του για

σα-ράντα και πλέον χρόνια μέχρι τον θάνατό του και ήταν εκείνος που μαζί του μοιρά-σθηκε όλες τις θλίψεις, τους μόχθους και τους αγώνες του. Μαζί προσευχήθηκαν στους θαυματουργούς αγίους του Κιέβου, πήραν την ευλογία τους και ξεκίνησαν για το ταξίδι τους.

Όταν έφθασαν στην Μολδαβία επισκέφθηκαν όλα τα μοναστήρια και τις σκήτες της. Στην σκήτη Μπαλασέφσκι βρήκαν ένα πνευματικό πατέρα και οδηγό και του εμπιστεύθηκαν τις ψυχές και τα σώματα τους. Σε μικρό χρονικό διάστημα εκείνος τους έκειρε μοναχούς και στον μεν Αλέξιο έδωσε το όνομα Άβελ, στον δε σύντροφο και συν-αγωνιστή του έδωσε το όνομα Νίκανδρος. Μετά από λίγο χρόνο ο οδηγός και ποιμέ-νας τους βλέποντας τα σπουδαία παλαιίσματα και την ταπεινοφροσύνη τους, υπο-χρέωσε τον π. Άβελ να λάβη την ιερωσύνη, γιατί δεν είχε κανένα κώλυμα και κα-τείχε καλά τις Γραφές.

Η ιερωσύνη όμως του φαινόταν πολύ βαρειά και γι' αυτό εκλιπαρούσε με πολλά δάκρυα τον πνευματικό του πατέρα να μην βάλει στους ώμους του τέτοιο μεγάλο βά-ρος, που ήταν πάνω από τις δυνάμεις του, αλλά να τον αφήσει να υπηρετή τον Κύριο σαν απλός μοναχός. Ο γέροντάς του τού είπε τότε ότι όποιος θέλει να κάνει υπακοή δεν επιτρέπεται να έχει δική του γνώμη, αλλά πρέπει απλώς να κάνει αυτό που του λένε. Δεν πρέπει αυτός να επιχειρή να διδάσκη τον γέροντά του, αλλά αντίθετα πρέ-πει να κάνει υπακοή ακόμη και μέχρι την ώρα του θανάτου του. Ο Άβελ έβαλε με-τάνοια στον γέροντά του και είπε: «Συγ-χώρα με, άγιε πάτερ! Αμάρτησα· κάνε όπως σε αναπαύει».

Σύντομα χειροτονήθηκε ιεροδιάκονος και μετά ιερομόναχος και με τη σύμφωνη γνώμη των αδελφών της σκήτης έγινε πνευματικός. Ακόμη όμως και όταν έγινε ιερομόναχος δεν άλλαξε ως προς την υπακοή και την ταπείνωση. Υποτασσόταν στον γέροντά του έστω και αν εκείνος δεν ήταν ιερέας και δεν άρχιζε τίποτε δίχως την ευ-λογία του. Επί δεκαοκτώ χρόνια τόσο αυ-τός όσο και ο παραδελφός του ο Νίκανδρος ήσαν υποταγμένοι στον ποιμένα και οδηγό τους με τέλεια υπακοή και εκκοπή του θε-λήματός τους.

Μετά τον θάνατο του γέροντα παρ' όλο που ο π. Νίκανδρος επιθυμούσε να έχει για πνευματικό οδηγό του τον π. Άβελ, επει-δή ήταν Ιερομόναχος και πνευματικός, ε-κείνος δεν συμφωνούσε για κανένα λόγο να γίνει γέροντάς του, αλλά επέμενε ότι έπρε-πε να ζουν σαν αδελφοί κάνοντας υπακοή ο ένας στον άλλο. Αφού έζησαν έτσι για λί-γο διάστημα, είχαν και οι δύο μια αποκάλυψη από το Θεό, που τους διέτασε να πά-νε στο Άγιον Όρος και να παραμείνουν εκεί μέχρι τον θάνατο τους. Αυτή την αποκάλυψη την εξομολογήθηκαν ο ένας στον άλλο και άρχισαν να προετοιμάζονται για την αναχώρησή τους.

Όταν το έμαθαν αυτό οι αδελφοί της σκήτης και οι πατέρες από τα άλλα μοναστήρια άρχισαν να τους λένε ότι σ' αυτούς τους ταραχώδεις καιρούς θα τους ήταν α-δύνατο να πάνε όχι μόνο στο Άγιον Όρος, αλλά ούτε καν στην Τουρκία, ότι όλοι όσοι κατοικούσαν στο Όρος είχαν φύγει, ότι το Όρος ήταν τώρα γεμάτο Τούρκους και λη-στές, τα μοναστήρια τα έλεγχαν οι Τούρκοι και ήταν κλειστά, τα

κελλιά τα είχαν κα-ταλάβει ληστές και σ' όλη την επικράτεια της Τουρκίας δεν επιτρεπόταν η μετακίνησης Χριστιανών και ότι παντού έτρεχε πο-τάμι το χριστιανικό αίμα. Αλλά ο π. Άβελ τους απαντούσε: «Άγιοι πατέρες, πρά-γματι έτσι είναι, όπως τα λέτε. Αυτό το ξέ-ρουμε. Αφού όμως αυτό το θέλει ο Θεός, ας γίνη το θέλημά Του».

Οι πατέρες έλεγαν την αλήθεια, γιατί πριν από λίγο μόνο καιρό οι Τούρκοι είχαν [σκοτώσει τον Πατριάρχη Γρηγόριο](#)[1] και υπήρχε μεγάλη αναταραχή στην Κωνσταντινούπολι. Ο π. Άβελ ένοιωθε ότι η αποκάλυψις ήταν μια κλήσις από τον Θεό, που το άγιο θέλημά Του ήταν να πάη στον Άθωνα. Γι' αυτό δεν έδινε σημασία στις συμβουλές των ανθρώπων, αλλά πίστευε ακλόνητα ότι ο Θεός δεν θα επέτρεπε να δοκιμασθή πάνω από τις δυνάμεις του. Ο π. Νίκανδρος σαν άνθρωπος δίσταζε, αλλά ο π. Άβελ τον στήριξε λέγοντας του ότι εί-ναι πάντα καλύτερα να υπακούη κανείς στον Θεό παρά στους ανθρώπους. Προε-τοιμάσθηκαν λοιπόν για να φύγουν. Ό,τι είχαν τα μοίρασαν στους αδελφούς και κρά-τησαν μόνο χρήματα και βιβλία για το τα-ξίδι.

Πήγαν πρώτα στην Γαλικία κι εκεί ναύλωσαν ένα καΐκι και σάλπαραν για την Κωνσταντινούπολι. Όταν όμως έφθασαν εκεί συνάντησαν μόνο θλίψεις και δάκρυα. Το ελληνικό αίμα έτρεχε ποτάμι στους δρό-μους και οι Έλληνες τους έλεγαν: «Πατέ-ρες, γιατί ήλθατε σε μας τώρα; Μήπως για να μοιρασθήτε μαζί μας τον καιρό των ο-δυνών μας; Εκεί στην Μολδαβία που ή-σασταν δεν σφάζουν τόσα κριάρια όσους δι-κούς μας ανθρώπους σφάζουν εδώ σήμερα — εκατοντάδες κάθε μέρα μέσα στις πλα-τείες, μπροστά στα μάτια όλων και κανείς δεν ξέρει πόσοι σκοτώνονται κρυφά στα σο-κάκια. Πηγαίνετε πίσω στη Μολδαβία, γιατί είναι αδύνατο να πάτε στο Άγιον Όρος, όσο κι αν το θέλετε. Από την θά-λασσα δεν μπορείτε να πάτε γιατί δεν τα-ξιδεύουν καράβια και η στεριά είναι γεμά-τη κλέφτες, ενώ το Άγιον Όρος έχει κι αυτό γεμίσει από ληστές. Οι Τούρκοι κα-τοικούν στα μοναστήρια μαζί με τους μο-ναχούς».

Οι πατέρες μας όμως πίστευαν ακράδαν-τα και ήλπιζαν ότι θα τα κατάφερναν να φθάσουν στο Άγιον Όρος. Εκείνη την ε-ποχή στην Κωνσταντινούπολι το ψωμί ή-ταν πολύ ακριβό κι αυτοί, που ήδη είχαν ξοδέψει ένα μέρος από τα χρήματά τους για το ταξίδι και τα υπόλοιπα για τρόφιμα, δεν είχαν τώρα καθόλου χρήματα και κα-νείς δεν ήθελε τα βιβλία τους. Πέρασαν λοι-πόν εκείνο τον χειμώνα στην Κωνσταντι-νούπολι ζώντας από ελεημοσύνες και κα-τάφεραν όχι μόνο να συντηρηθούν οι ίδιοι, άλλα και να συντηρήσουν πολλούς φτωχούς Έλληνες. Το τι θλίψεις πέρασαν εκεί αυτό το διάστημα μόνο ο Θεός που τους έστειλε γνωρίζει.

Με τις βροχές της άνοιξης, οι πατέρες εμπιστεύθηκαν τα βιβλία τους σε κάποιον Έλληνα και ξεκίνησαν για το Άγιον Όρος από την στεριά. Για τις δοκιμασίες, τις ατυχίες και τα χτυπήματα που υπέμειναν στην διάρκεια του ταξιδιού τους μόνος μάρτυρας είναι ο Θεός. Τους δοκίμασε σαν τον χρυσό στο χωνευτήρι, για να τους κάνη λαμπρότερους. Σχεδόν κάθε ώρα δέχονταν επιθέσεις από ληστές, δεν είχαν όμως τίπο-τε για να τους πάρουν. Χρήματα δεν είχαν καθόλου και τα ράσα τους

ήταν κουρελιασμένα. Άλλοι τους χτυπούσαν, άλλοι τους έπαιρναν και το τελευταίο ξεροκόμματο που είχαν, κι άλλοι τους τυρανούσαν πρώ-τα και μετά τους άφηναν να φύγουν. Έτσι συνέχισαν να ταξιδεύουν πάνω από ένα μή-να και τελικά έφθασαν στο Άγιον Όρος.

Τι βρήκαν εκεί; Οι μοναστικοί οικισμοί ήταν εγκαταλελειμένοι και οι κήποι είχαν γίνει ένα με τα δάση· τα μοναστήρια ήταν κλειδωμένα και ο στρατός της Βασίλισσας των Ουρανών είχε διασκορπισθή σε διάφορες χώρες. Μερικοί κρύβονταν σε αδιαπέ-ραστα δάση, σε λόφους και σε σπηλιές και άλλοι ήσαν κλειδωμένοι μέσα στα μοναστήρια. Πολύ λίγοι ήσαν αυτοί που κυκλο-φορούσαν. Οι πατέρες μας πήγαν κατ' ευ-θείαν στην Έφορο του Αγίου Όρους, στο μοναστήρι των Ιβήρων, στην θαυματουρ-γή εικόνα της Παναγίας της Πορταΐτισσας. Όταν έφθασαν στην πύλη της μονής οι Ιβηρίτες πατέρες τους υποδέχθηκαν και τους ωδήγησαν στην εκκλησία να γονατί-σουν μπροστά στην Βασίλισσα των Ουρα-νών. Όταν πήγαν εκεί και είδαν την εικό-να αισθάνθηκαν μεγάλη χαρά, έπεσαν στα γόνατα, έχυσαν πολλά δάκρυα και την παρακάλεσαν να τους δεχθή στο περιβόλι της.

Επίσης χάρηκαν πολύ και θαύμασαν που σε τέτοιους ανήσυχους καιρούς, όταν οι στρατιώτες της (οι μοναχοί) είχαν όλοι διασκορπισθή, εκείνη, η Άνασσα και Υπέρμαχος Στρατηγός, παρέμενε στην θέση της, λαμπρή και περιχαρής με την μεγάλη στολή της, κεκοσμημένη με χρυσό, ασήμι και πολύτιμες πέτρες. Το μοναστήρι ήταν γεμάτο Τούρκους, αλλά δεν μπορούσαν να κλέψουν την εικόνα. Οι πατέρες μας ρώτησαν τους μοναχούς: «Γιατί δεν πήρατε την εικόνα να την κρύψετε κάπου μακριά; Πώς γίνεται και δεν της πήραν οι Τούρκοι τα στολίδια της; Γιατί δεν έκλεψαν τον πλού-το της;».

Οι Έλληνες πατέρες της μονής Ιβήρων τους απάντησαν: «Πού να την πάμε και γι-ατί; Αυτή είναι ο υπερασπιστής και προ-στάτης μας και ο φρουρός του Αγίου Όρους. Μπορεί να μας έχη τιμωρήσει για τις αμαρτίες μας, αλλά δεν απέστρεψε το πρόσωπο της από μας και παραμένει μαζί μας. Με τον τρόπο που μας κοιτάζει τόσο ευτυχισμένα έχουμε ακόμα ελπίδα ότι οι θλίψεις μας θα περάσουν. Το μόνο που νοιώθουμε τώρα είναι η χαρά και η παράκλησις ότι η ουράνια Βασίλισσα παραμένει μα-ζί μας. Κι όταν οι Τούρκοι μας προκαλούν ανυπόφορες θλίψεις και στερήσεις τρέχουμε σ' αυτήν και βρίσκουμε παρηγοριά στις λύ-πες μας. Ρωτάτε γιατί οι Τούρκοι δεν αφάιρεσαν τους θησαυρούς της. Όχι μόνο δεν μπορούν να τους πάρουν, αλλά ούτε και να μπουν σ' αυτό το μικρό παρεκκλήσι. Πάνε τρία χρόνια τώρα από τότε που κα-τοικούν στο μοναστήρι κι ακόμη δεν πάτησαν το πόδι τους σ' αυτήν την εκκλησία. Όταν θυμώσουν μαζί μας κι αρχίζουν να μας ζητούν χρυσάφι, ασήμι και εκκλησια-στικά σκεύη, τους λέμε ότι δεν έχουμε τί-ποτε —αν και τα έχουμε, αλλά είναι κρυμ-μένα μακριά και δεν θα τους τα παραδίνα-με κι αν ακόμη μας βασάνιζαν. Τους δεί-χνουμε αυτήν την αγία εικόνα και τους λέ-με: “Να, σ' αυτήν την εικόνα υπάρχει πο-λύ χρυσάφι, ασήμι και πολύτιμες πέτρες. Αν θέλετε πάρετε”. Αυτοί όμως στέκονται στην πόρτα και λένε: “Αυτήν δεν μπορούμε

να την πλησιάσουμε- κοιτάξτε με τι θυμό μας κοιτάζει!” Και φεύγουν ντροπιασμένοι. Ευχαριστούμε λοιπόν την Παντάνασσα που προστατεύει την εικόνα της και σώζει και σκέπει εμάς τους αμαρτωλούς. Την ευχαριστούμε ακόμη και γιατί έστειλε τους Τούρκους για να μας ταπεινώσει για τις αμαρτίες μας. Αν δεν ήταν κι αυτοί εδώ, οι κλέφτες θα τα είχαν λεηλατήσει όλα και θα μας είχαν κυριολεκτικά ρημάξει.

Θα σας πούμε ακόμη κάτι. Πριν από ένα χρόνο περίπου υπήρχε τόση σύγχυσις και ανησυχία στο Άγιον Όρος που όλοι οι εναπομείναντες Αθωνίτες πατέρες ήθελαν να φύγουν. Πριν από την σύγχυσι αυτή οι Αγιορείτες μοναχοί ήταν σαράντα χιλιάδες, τώρα όμως έχουν μείνει μόνο χίλιοι, αλλά κι αυτοί ήθελαν να φύγουν και να πάνε ποιος ξέρει πού. Νόμιζαν ότι η Θεομήτωρ είχε εγκαταλείψει εντελώς το Άγιον Όρος και γι' αυτό ερήμωσε. Όταν όμως άρχισαν να το συλλογίζονται σοβαρά, η Γοργοεπήκοος Άνασσα, η Υπέρμαχος Στρατηγός και Θεοτόκος εμφανίσθηκε σε πολλούς πατέρες και ερημίτες και τους εί-πε: “Γιατί φοβάσθε και γιατί τaráσσειται η καρδιά σας με τέτοιες σκέψεις; Όλα αυτά θα περάσουν και θα ξεχασθούν και το Άγιον Όρος θα γεμίσει πάλι από μοναχούς. Προσέξτε, σας υπόσχομαι ότι όσο βρίσκεται η εικόνα μου στην Μονή των Ιβήρων στο Άγιον Όρος δεν έχετε να φοβηθήτε τίποτε. Επιστρέψτε λοιπόν στα κελλιά σας. Όταν όμως φύγω από την μονή Ιβήρων, τότε ας πάρη ο καθένας τον ντορβά του κι ας πάη όπου θέλει”. Και τώρα όλοι οι ερημίτες έρχονται στο μοναστήρι μας κάθε Κυριακή και κοιτάζουν να δουν εάν η Θεοτόκος βρίσκεται στην θέση της. Κι όταν βεβαιώνονται επιστρέφουν πάλι στα κελλιά τους στην έρημο».

Όταν τ' άκουσαν αυτά οι πατέρες μας χάρηκαν πολύ, πρώτα γιατί η Παναγία εξακολουθούσε να προστατεύη τους μοναχούς, κι υστέρα επειδή υπήρχαν ακόμη τό-σοι πολλοί ερημίτες.

Κατόπιν οι Ιβηρίτες πατέρες τους ωδήγησαν στον ξενώνα όπου και ξεκουράσθηκαν μία ολόκληρη εβδομάδα. Μετά τους είπαν: «Άγιοι πατέρες σας αναπαύσαμε, αλλά σας παρακαλούμε μη μας επιβαρύνε-τε άλλο, γιατί δεν έχουμε χώρο ούτε και για τους δικούς μας. Έχουμε εδώ σαράντα Τούρκους και δεν έχουμε με τι να τους ταί-σουμε. Παντού τριγυρνούν κλέφτες κι εμείς δεν διαθέτουμε κανένα εισόδημα. Μπορεί-τε να πάτε στην σκήτη μας, να πάρετε ένα κελλί μ' ένα μικρό παρεκκλήσι και να μεί-νετε εκεί. Θα καλλιεργήτε τον κήπο, θα κάνετε κανένα εργόχειρο κι έτσι θα κατα-φέρετε κάπως να συντηρηθήτε. Αν χρειασθήτε τίποτε εμείς θα σας βοηθήσουμε και μπορείτε να έρχεσθε όποτε θέλετε στο μο-ναστήρι για να κοιμάσθε».

Οι πατέρες μας ευχαρίστησαν τους Ιβηρίτες για την φιλοξενία τους, πήραν ένα κελλί στην σκήτη κι άρχισαν να ζουν πλέον εκεί. Καλλιεργούσαν τον κήπο και σκάλι-ζαν ξύλινα κουτάλια, αλλά εκείνη την επο-χή δεν υπήρχε κανείς για ν' αγοράση το εργόχειρό τους. Έτσι έζησαν εκείνους τους ταραγμένους καιρούς για τέσσερα χρόνια και περισσότερο. Το πώς συντηρούνταν μόνο ο Θεός το ξέρει· αυτοί δεν έλεγαν τί-ποτε σε κανένα. Εκείνη την εποχή ήταν δύσκολο να βρεθή

ψωμί. Πολλές φορές ρώ-τησα τον γέροντά μου: «Άγιε πάτερ, τι τρώγατε εκείνους τους δύσκολους καιρούς;» Κι αυτός μου απαντούσε: «Και τι λέει ο Κύριος στο Ευαγγέλιο; Ζητείτε δε πρώτον την Βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν[2]». Έτσι τρέφονταν οι πατέρες μας κι όχι μόνον αυτοί, αλλά πάνω από χίλιοι ε-ναπομείναντες στο Άγιον Όρος· τους έ-τρεφε ο Θεός!

Εκείνα τα χρόνια απέκτησαν μεγάλους πνευματικούς θησαυρούς. Μέσα στις θλί-ψεις και την υπομονετική αντιμετώπισι των σωματικών στερήσεων άνθισαν και ω-ρίμασαν και έδωσαν καρπούς. Ο Κύριος, ο Ουράνιος Βασιλεύς τους αντάμειψε για τις στερήσεις αυτές με δώρα του Αγίου Πνεύ-ματος και τους βοήθησε να κατανικήσουν τον εχθρό διάβολο, τον προαιώνιο αντίπα-λο, και να υπερνικήσουν τα πνευματικά και σωματικά τους πάθη. Έφθασαν στο γαλή-νιο λιμάνι της πνευματικής ειρήνης και της σιωπής, στην ένωσι δηλαδή του νου τους με τον Θεό. Ο Θεός έδωσε στον μεν π. Άβελ το χάρισμα της διακρίσεως και της διοράσεως, στον δε π. Νίκανδρο το χάρισμα των δακρύων. Ο π. Νίκανδρος θρηνούσε πράγ-ματι με δάκρυα μέρα και νύχτα μέχρι τον θάνατο του.

Όταν μετά την ταραχώδη αυτή και θλιβερή εποχή ευδόκησε ο Κύριος να στείλη ειρήνη στην χώρα, οι στρατοί και τα φουσατά νικήθηκαν, οι ληστές εξαφανίσθηκαν και αποκαταστάθηκε η ηρεμία. Τότε άρχι-σαν και οι αδελφοί να επιστρέφουν στο Όρος και οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί λαϊκοί να το επισκέπτονται κατά μεγάλες ομάδες για προσκύνημα. Τότε άρχισαν ν' αγοράζονται και τα εργόχειρα των γερόντων. Ήλθε ένας έμπορος και τους τα αγόρασε όλα. Οι δικοί μας πατέρες πούλησαν όλα τους τα κουτάλια και πήραν δύο χιλιάδες λέβα[3], δηλαδή τετρακόσια ρούβλια. Ο π. Νίκανδρος καταχάρηκε και είπε: «Δόξα τω Θεώ, τώρα θα εξοικονομήσουμε τις ανάγ-κες μας». Ο π. Άβελ κούνησε το κεφάλι του και είπε: «Ναι, τώρα θα τις εξοικονο-μήσουμε».

Μετά από λίγες μέρες ήλθε κάποιος λαϊ-κός και ζητούσε ελεημοσύνη. Ο π. Άβελ τον ρώτησε: «Από πού είσαι και τι χρειά-ζεσαι;» Ο λαϊκός του απάντησε με δάκρυα: «Άγιε πάτερ, είμαι από την Χίο και οι Τούρκοι έπιασαν αιχμαλώτους την γυναί-κα και τα παιδιά μου και θέλουν πέντε χι-λιάδες λέβα για να τους ελευθερώσουν. Ό-λο τον περασμένο χρόνο γύριζα και ζητού-σα ελεημοσύνη και κατάφερα, δόξα τω Θε-ώ, να μαζέψω τρεις χιλιάδες λέβα, μα χρει-άζομαι ακόμη δύο χιλιάδες. Με την δύναμι του Θεού θα τα μαζέψω και αυτά σιγά-σιγά». Όταν τ' άκουσε αυτά ο γέροντας μας του είπε: «Έλα μέσα στο κελλί μου και κάπως θα σε βοηθήσω». Μπήκε πράγ-ματι στο κελλί ο λαϊκός και τότε ο π. Άβελ πήρε όλα τα χρήματα που είχε και του τα έδωσε λέγοντας: «Πάρ' τα αυτά και πή-γαινε να εξαγοράσης την γυναίκα και τα παιδιά σου». Ο λαϊκός τότε απάντησε: «Γέροντα, γιατί με κοροϊδεύεις; Έτσι κι αλλοιώς έχω τις στενοχώριες μου· δώσε μου ένα λεβ και θα φύγω». Ο π. Άβελ του λέει πάλι: «Όχι, τέκνο μου, δεν σε κο-ροϊδεύω. Εγώ είμαι πνευματικός· πώς εί-ναι δυνατόν να σε κοροϊδέψω; Πάρε τα χρή-ματα και πήγαινε στην ευχή του Θεού». Ο λαϊκός άρχισε να κλαίη από την συγκίνησί του και

τότε ο γέροντας του έβαλε στον κόρφο τα χρήματα και τον ξεπροβόδισε μέχρι την πόρτα. Ο λαϊκός έφυγε πετώντας από χαρά.

Όταν το είδε αυτό ο π. Νίκανδρος έχυσε πικρά δάκρυα και είπε: «Πάτερ, τι έκανες; Γιατί έδωσες όλα τα χρήματα; Τέσσερα χρόνια δουλεύαμε και νομίσαμε για μια στιγμή ότι θα καλύπταμε τις ανάγκες μας. Αλλά τώρα θα θρηνούμε πάλι». Ο γέροντάς μας όμως του είπε: «Αχ, π. Νίκανδρε, πότε θα γίνουμε τέλειοι μοναχοί; Ο Θεός μας καθοδηγεί τόσο καιρό μέσα από τις θλίψεις μας και συ ακόμα δεν απέκτησες σταθερότητα; Τότε που οι καιροί ήταν πραγματικά πολύ δύσκολοι Εκείνος μας έθρεψε και δεν θα μπορέση να μας θρέψη τώρα; Τώρα, δόξα τω Θεώ, τα εργόχειρα πουλιούνται. Θα δουλέψουμε πάλι και θα πουλήσουμε, αλλά τα περισσευούμενα χρήματα θα τα δίνουμε για τον θησαυρό του Θεού. Και γιατί να σκοτιζόμαστε για χρήματα που δεν είναι δικά μας; Αυτά τα χρήματα ήδη μας απέσπασαν το νου από τον Θεό. Στεκόμαστε στην προσευχή αλλά σκεφτόμαστε τα χρήματα. Ο Κύριος είπε: όπου γαρ εστίν ο θησαυρός υμών εκεί έσται και η καρδία υμών[4]. Ας είναι λοιπόν κι εμάς ο θησαυρός μας μ' Εκείνον και οι καρδιές μας θα 'ναι κι αυτές μαζί Του». Τότε ο π. Νίκανδρος έπεσε στα πόδια του με συντριβή, θρήνησε και ζήτησε συγχώρησι κι από την ώρα εκείνη δεν έδειξε ενδιαφέρον για τίποτε, αλλά μόνο έκλαιγε μέχρι τον θάνατο του.

Γρήγορα έγιναν και οι δύο μεγαλόσχημοι. Ο π. Άβελ ο πνευματικός έγινε μεγαλόσχημος από κάποιον μεγαλόσχημο μοναχό Αρσένιο και πήρε κι αυτός το όνομα Αρσένιος. Μετά έκαμε ο ίδιος μεγαλόσχημο τον π. Νίκανδρο και τον ωνόμασε Νικόλαο. Άρχισαν λοιπόν να ζουν σαν γέροντας και υποτακτικός και πέρασαν δέκα χρόνια στην σκήτη του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, που λέγεται σκήτη των Ιβήρων. Όταν αυξήθηκε ο αριθμός των αδελφών της σκήτης άρχισαν οι πολλές συζητήσεις και παρουσιάσθηκαν πολλά βιοτικά προβλήματα που χρειαζόταν προσοχή εξ' αιτίας των λαχανόκηπων και των περιβολιών. Αυτό έπεσε βαρύ για τους πατέρες μας και αποφάσισαν να αποσυρθούν στην εσώτερη έρημο, στην απόλυτη σιωπή, για να μην έχουν βιοτικές και κοσμικές μέριμνες και για να μπορούν να ζουν μόνοι με τον Θεό, γιατί ο πραγματικός εραστής της ερήμου και ησυχαστής δεν μπορεί να υποφέρει τα πολλά λόγια και τις μάταιες φροντίδες.

Άφησαν λοιπόν το κελλί της σκήτης και πήραν ένα άλλο κελλί αφιερωμένο στον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, που βρισκόταν πάνω σ' ένα λοφίσκο στην περιοχή που η έρημος ήταν σχεδόν αδιαπέραστη και απείχε μία ώρα από την σκήτη και μία ώρα από την Μονή των Ιβήρων. Παλαιότερα αυτό το κελλί ήταν μεγάλο, αλλά κατά την διάρκεια των ταραχών καταστράφηκε σχεδόν από τα θεμέλια. Το ξανάχτισαν λοιπόν μόνοι τους αλλά μικρότερο, έκαναν αγιασμό στην εκκλησία και ξεχώρισαν δύο δωμάτια. Εκεί άφησα κι εγώ τους βοστρύχους των μαλλιών μου, γιατί σ' αυτό το κελλί έκειραν μοναχό εμένα τον άθλιο. Οι πατέρες τότε έβαλαν τα θεμέλια της νέας τους ζωής σύμφωνα με τους κανόνες της ερήμου. Δεν είχαν καμία κοσμική φροντίδα· ούτε κήπο είχαν, ούτε περιβόλι. Αν και υπήρχαν γύρω ελαιόδενδρα, αυτοί δεν τα φρόντιζαν. Μόνον όταν ωρίμαζε ο καρπός

προσλάμβαναν κάποιον δικό τους άν-θρωπο για να μαζέψη τις ελιές. Εγώ υπήρξα αυτόπτης μάρτυς της αυστηρής τους ζωής και πολλές φορές κοιμήθηκα στο κελλί τους.

Μελέτησα καλά τον τρόπο ζωής τους και ήθελα κι εγώ να μείνω μαζί τους και να μάθω από αυτούς τον μοναχισμό. Εκείνοι όμως δεν δέχονταν κανένα κι έλε-γαν: «Κανείς δεν μπορεί να ζήσει μαζί μας. Εμείς οι ίδιοι καταλήξαμε σ' αυτόν τον τρόπο ζωής μόνο αφού πέρασαν τριάντα ολόκληρα χρόνια κι ακόμη τώρα έχουμε πειρασμό και υποκύπτουμε. Το πνεύμα είναι πρόθυμο, αλλά η σαρξ ασθενής κι αν δεν ήταν η Χάρις του Θεού να μας δυναμώνει δεν θα τα καταφέρναμε».

Μετά τον ερχομό τους στο Άγιον Όρος ο π. Νικόλαος έζησε δεκαεννιά χρόνια κι ο π. Αρσένιος εικοσιτέσσερα, κι όλο αυτό το διάστημα δεν έβαλαν στο στόμα τους ούτε ψάρι, ούτε τυρί, ούτε κρασί, ούτε λάδι. Η τροφή τους ήταν βρεγμένα παξιμάδια. Αυ-τά τα παξιμάδια τα έπαιρναν από την Μονή των Ιβήρων και τα κουβαλούσαν στην πλάτη τους μέχρι τον λόφο που ήταν το κελλί τους. Έτρωγαν επίσης και μελιτζά-νες τουρσί βουτηγμένες ή πασπαλισμένες σε κόκκινο πιπέρι και πάστωναν κόκκινες πιπεριές. Αυτή ήταν η καθημερινή τροφή τους· παξιμάδια, πιπεριές και μελιτζάνες και καμιά φορά λίγα κρεμμύδια, αν τους έφερνε κανείς. Τις αλατισμένες ελιές και τα σύκα τα είχαν μόνο για τους επισκέπτες. Αυτή ήταν η τροφή τους κι εγώ κάθισα πολλές φορές στο τραπέζι τους. Έτρωγαν πάντοτε μόνο μία φορά την ημέρα κατά τις τρεις το απόγευμα, ενώ την Τετάρτη και την Παρασκευή έκαναν απόλυτη νηστεία.

Το τυπικό τους ήταν το εξής: Μετά το γεύμα και μέχρι τον εσπερινό κλεινόταν στα κελλιά τους και μελετούσαν διάφορα πνευματικά συγγράμματα. Μετά έκαναν εσπερινό κατά την καθιερωμένη τάξι. Διάβαζαν πάντοτε προσεκτικά και με δάκρυα, ήσυχα και ταπεινά, δίχως να βιάζονται. Μετά ακολουθούσε το απόδειπνο με ένα κανόνα της Παναγίας και η βραδυνή προ-σευχή. Όλη την νύχτα την περνούσαν άγρυπνοι με προσευχές και μετάνοιες. Όταν τους έπιανε ο ύπνος λαγοκοιμόνταν για λίγο καθιστοί, αλλά ποτέ πάνω από μία ώρα. Πιο συχνά όμως ούτε κι αυτή την ώρα δεν κοιμόνταν, αλλά βιάζαν τον εαυτό τους, έβγαιναν έξω και περπατούσαν μέσα στην νύχτα για να ξυπνήσουν. Δεν είχαν ρολόι, αλλά ήξεραν πάντα την ώρα, γιατί στους πρόποδες του λόφου, στην Μονή Ι-βήρων σήμαιναν τις ώρες με μία καμπάνα που την άκουγαν πάντα. Τα μεσάνυχτα πήγαιναν στην εκκλησία για κοινή προσευχή και διάβαζαν το μεσονυκτικό και τον όρθρο κατά την καθιερωμένη τάξι. Μετά τον όρθρο διάβαζαν πάντοτε ένα παρακλη-τικό κανόνα και τους χαιρετισμούς της Παναγίας. Μετά ησύχαζαν στα κελλιά τους μέχρι την αυγή. Με το φως της αυγής άρχιζαν το εργόχειρό τους. Δούλευαν ξε-χωριστά ο καθένας κι έφτιαχναν από δέκα κουτάλια. Δεν αντάλλαζαν λέξι μεταξύ τους, εκτός αν ήταν κάτι απολύτως αναγ-καίο, αλλά παρέμεναν σιωπηλοί με νήπι και με συνεχώς αυξανόμενη νοερά προσευ-χή. Τα κουτάλια που σκάλιζαν ήταν πολύ απλά. Κατόπιν διάβαζαν τις Ώρες, έκαναν μία δέησι στην Παναγία και ακολουθούσε το γεύμα τους.

Έτσι περνούσαν μέρες και νύχτες με αδιάλειπτη προσευχή και εργόχειρο. Ο γέροντας ήθελε ανέκαθεν να λειτουργή συχνά, γι' αυτό όταν υπήρχαν πρόσφορα καινάμα γινόταν πάντα Θεία Λειτουργία. Συνήθως ήταν πολύ δύσκολο να βρεθούν αυτά. Τις πιο πολλές φορές έκαναν Λειτουργία οι δυο τους μόνο. Πολλές φορές παρα-κολουθούσα την Λειτουργία από τον πρό-ναο κι άκουγα την μελωδική τους ψαλμω-δία, που συνοδευόταν από δάκρυα κατανύξεως. Έβλεπα τότε δύο γέροντες εξαντλη-μένους και σκελετωμένους από την νηστεία-α· τον ένα όρθιο στο ιερό να κλαίη μπροστά στην Αγία Τράπεζα του Κυρίου και να μη μπορή από τα δάκρυα να προφέρη καλά-καλά τις εκφωνήσεις παρά μόνο με στεναγ-μούς καρδιάς και τον άλλο να στέκεται στο αναλόγιο και να κλαίη κι αυτός. Έτσι, από τους λυγμούς και τα κλάμματα αλλά και από την φυσική τους αδυναμία σχεδόν δεν καταλάβαινα τι έλεγαν. Ναι, είναι α-λήθεια ότι λίγα μπορούσε ν' άκούση το ανθρώπινο αυτί, αλλά ο Κύριος άκουγε ο ίδιος την Λειτουργία τους γιατί, όπως είπε: Και επί τίνα επιβλέψω, αλλ' ή επί τον ταπεινόν και ησύχιον και τρέμοντα τους λό-γους μου;[5] Εδώ έψαλλαν τον Τρισάγιο Υμνο πραγματικά χωρίς καμία βιοτική φροντίδα και χωρίς ίχνος κοσμικών λογι-σμών. Εδώ παρευρισκόταν ο ίδιος ο Κύ-ριος κοντά τους, σύμφωνα μ' αυτά που μας υποσχέθηκε: Ου γαρ εισί δύο ή τρεις συνηγμένοι εις το εμόν όνομα εκεί ειμί εν μέσω αυτών[6].

Οι δύο γέροντες αγαπούσαν τόσο πολύ τον Κύριο, ώστε δεν ήθελαν να μακρύνουν απ' Αυτόν ούτε για ένα λεπτό. Μοναδική χαρά τους ήταν η νοερή, καρδιακή και προφορική επικοινωνία μαζί Του. Οι συνομιλίες τους ήταν πάντα σχετικές με την

προ-σευχή και την αγάπη του Θεού και του πλησίον. Αν κάποιος άρχιζε να μιλά υποτιμητικά για τον αδελφό του μπροστά τους, τότε εκείνοι σταματούσαν την συζήτησι. Α-γαπούσαν τον πλησίον τους πιο πολύ κι απ' τον ίδιο τους τον εαυτό κι αυτό το έδειχναν με τις πράξεις τους. Αγωνίζονταν πάντοτε ώστε να είναι όλοι ειρηνεύοντες. Ποτέ δεν άφηναν κανένα απ' αυτούς που έρχονταν στο κελλί τους για κάποια ανάγκη να φύ-γη στενοχωρημένος. Αν ήταν κανείς πικραμένος εξ αιτίας βιοτικών αναγκών, του έδιναν ό,τι μπορούσαν ακόμη και πάνω από τις δυνάμεις τους. Έβαλαν ενέχυρο τα τελευταία τους βιβλία κι αργότερα κατάφεραν με την βοήθεια του Θεού να τα πά-ρουν πίσω. Αν κανείς είχε πνευματική θλίψη, τον παρηγορούσαν με ευχάριστες συζη-τήσεις. Σ' αυτούς οι πτωχοί έβρισκαν βοή-θεια, οι τεθλιμμένοι παράκλησι και οι ασταθείς λόγω αμαρτιών και παθών γρήγο-ρη επαναφορά στην ευθεία οδό και ελευθε-ρία από τις κακές τους έξεις.

Θα μιλήσω τώρα για τον εαυτό μου. Όταν ήλθα στο Άγιον Όρος δεν είχα σχε-δόν ούτε ένα καπίκι[7]. Ο π. Αρσένιος μου έδωσε ευλογία να μάθω να σκαλίζω κου-τάλια, μα δεν είχα χρήματα ν' αγοράσω εργαλεία. Όταν του το ανέφερα εκείνος απάντησε: «Μη στενοχωριέσαι». Πήρε ένα σακκούλι από το παράθυρο, άδειασε τα χρήματα που είχε μέσα, τα μέτρησε και μου τα έδωσε λέγοντας: «Πάρ' τα, έχω τριάντα λέβα μόνο». Εγώ τότε έκλαψα και είπα: «Άγιε Γέροντα, δεν άφησες τί-ποτε για σένα;» Εκείνος τότε είπε: «Θ' α-ποκτήσουμε αρκετά, μη νοιάζεσαι για μας, ο Θεός θα μας φροντίση. Πόσα χρειάζεσαι εσύ για τα εργαλεία;» Εγώ είπα: «Πενήν-τα λέβα». Πήγε τότε μέσα στο εκκλησάκι κι έφερε ένα βιβλίο. Μου το έδωσε και εί-πε: «Πήγαινε και δώσ' το ενέχυρο στον Κορένεβ και πάρε όσα χρήματα χρειάζε-σαι. Αργότερα εγώ θα το ξαναπάρω πάλι απ' αυτόν». Ω, τι δάκρυα μου έφερε αυτή η συμπεριφορά του! Έκλαιγα σ' όλον τον δρόμο της επιστροφής και μέχρι τώρα δεν μπορώ να ξεχάσω αυτό το περιστατικό. Όποτε το θυμάμαι κλαίω. Το πρώτο πρά-γμα που ρωτούσε ο γέροντας ήταν: Λοι-πόν, είσαι ευχαριστημένος; Μήπως σου λείπει τίποτε;

Θα σας πω τώρα για ένα άλλο περιστατικό που έγινε στο πανηγύρι της Κοιμήσε-ως της Θεοτόκου. Ένας παραδελφός μου, ο Θεόκλητος, πήρε ό,τι χρήματα είχε, κά-που εκατόν πενήντα λέβα και ξεκίνησε για το πανηγύρι για ν' αγοράση ράσα και χον-τρή λινάτσα για ζωστικό. Όταν έφθασε εί-δε ότι είχε χάσει τα χρήματα κι αυτό τον στενοχώρησε πολύ κι άρχισε να θρηνή. Καθώς τον είδε ο πνευματικός π. Αρσένιος τον ρώτησε: «Γιατί είσαι τόσο λυπημένος;» Εκείνος του είπε ότι έχασε όλα του τα χρήματα κι ο γέροντας τον ρώτησε πάλι: «Έχεις πράγματι τόσο μεγάλη ανάγκη;» Κι αδειάζοντας το σακκούλι του τού έδωσε όλα τα χρήματα που είχε λέγοντας: «Να, πάρ' τα, έχω μόνο εξήντα λέβα. Πήγαινε κι αγόρασε ό,τι χρειάζεσαι.» Ο π. Θεό-κλητος πήρε τα χρήματα κι έφυγε, μετά ό-μως σκέφθηκε: «Εγώ είμαι νέος και μπο-ρώ να δουλέψω, αυτοί είναι γέροντες και αδύναμοι, αλλά και πάλι μου έδωσαν και το τελευταίο τους λεβ, γιατί πιστεύουν ότι ο Θεός θα τους φροντίση. Γιατί λοιπόν δεν θα φροντίση και μένα ο Θεός; Θα γυρίσω και θα τους δώσω τα χρήματα πίσω». Πή-γε λοιπόν πίσω κι έδωσε τα χρήματα στον π.

Αρσένιο, αλλά εκείνος δεν τα έπαιρνε. Ο Θεόκλητος έπεσε τότε στα πόδια του και με πολλά δάκρυα τον εκλιπαρούσε να τα δεχθή. Ο γέροντας τέλος τα πήρε, στρά-φηκε όμως και τον ρώτησε: «Δεν θα μετανοιώσης;» «Όχι, άγιε Γέροντα», απάντησε ο Θεόκλητος, «δεν θα μετανοιώσω. Τώρα που πήρες πίσω τα χρήματα είμαι πολύ χαρούμενος».

Αφού έζησαν αρκετά χρόνια στην έρημο, τους ήλθε η επιθυμία να ταξιδεύσουν και να προσκυνήσουν τον Πανάγιο Τάφο. Ο Κύριος φρόντισε να ικανοποιήση σύντομα την επιθυμία των δούλων Του. Το 1836 ήλθε στο Άγιον Όρος από την Ρωσία ο ιερομόναχος Ανίκητος (πρίγκιπας Σικμάτωφ). Περιώδευσε όλο το Άγιον Όρος κι επι-σκέφθηκε και τους δύο ασκητές μας στο καλύβι τους στην έρημο. Συζήτησε μαζί τους διάφορα πνευματικά θέματα και μέσα του κινήθηκε μεγάλη αγάπη γι' αυτούς, ώ-στε διάλεξε τον π. Αρσένιο για πνευματι-κό του πατέρα. Μετά τους πρότεινε, αν ή-θελαν να πάνε μαζί του στα Ιεροσόλυμα. Αυτοί δέχθηκαν και ο πρίγκηπας χάρηκε πολύ που θα είχε τέτοια συντροφιά. Πήγαν λοιπόν στην αγία πόλι Ιερουσαλήμ και προσκύνησαν τον Ζωηφόρο Τάφο του Κυρίου και άλλα ιερά προσκυνήματα. Πέρα-σαν στα Ιεροσόλυμα όλο τον χειμώνα και την περίοδο του Πάσχα και μετά επέστρε-ψαν στο Άγιον Όρος κι εγκαταστάθηκαν πάλι στο καλύβι τους στην έρημο.

Όπως όμως άκουσα ο ίδιος από το στό-μα του γέροντα, μόνο ο Θεός γνωρίζει τι θλίψεις πέρασαν εκεί. Σ' όλη τους την ζωή δεν τους είχαν συμβεί τέτοιοι πειρασμοί. Ρώτησα λοιπόν τι είδους στενοχώριες ήταν αυτές και πώς συνέβησαν. Ήταν μήπως εξ αιτίας της ανέχειας; Ο Γέροντας απήντη-σε: «Όχι, όλα τα είχαμε άφθονα από τον Θεό κι από τους ανθρώπους. Απ' αυτήν την άποψι δεν γινόταν καλύτερα. Οι προ-σκυνητές μάς έδιδαν ευλογίες κι εμείς κατά το έλεος του Θεού τις μοιράζαμε σ' όλους τους φτωχούς Άραβες. Η στενοχώρια μας είχε άλλη αιτία. Επειδή ζήσαμε τόσα χρόνια στην έρημο, είχαμε σχεδόν ξεχάσει πώς είναι ο κόσμος κι εκεί κάτω βρεθήκα-με στο κέντρο της ίδιας της ματαιότητας. Και ακόμη πιο πολύ στενοχωρηθήκαμε γιατί δεν μπορούσαμε να νηστέψουμε. Όλοι μάς περιποιόνταν, μας προσκαλούσαν να τους επισκεφθούμε και μας τιμούσαν, κι εμείς που δεν μπορούσαμε να τα υποφέ-ρουμε όλ' αυτά θρηνούσαμε με πόνο και δεν βλέπαμε την ώρα να γυρίσουμε πίσω στο Άγιον Όρος. Μετά την επιστροφή τους ο π. Νικόλαος ζήτησε από το γέροντα του να μην αφήνη κανένα επισκέπτη να πηγαίνη στο κελλί του, για να έχη ησυχία.

Ένα χρόνο περίπου πριν από την κοίμησι του π. Νικολά-ου είχαν και οι δύο στον ύ-πνο τους μία αποκάλυψι από τον Θεό. Ο π. Νικό-λαος άκουσε μία φωνή να του λέη ότι ταξίδευε σε μία μεγάλη ταραγμένη θάλασσα και τώρα έφθανε σ' ενα γαλήνιο λιμάνι. Ο π. Αρσένιος άκουσε κι αυτός μία φωνή που του έλεγε ότι πλησίαζε σε κάποια μεγάλη και όμορφη πολιτεία και ότι τέλειωνε το ταξίδι του. Οι γέροντες εκμυστηρεύθηκαν την αποκάλυψί τους ο ένας στον άλλο και συνειδητοποίησαν ότι ήταν εκ Θεού και ότι πλησίαζε η ώρα του θανάτου τους. Αύξη-σαν τότε τις προσευχές και τα δάκρυά τους κι άρχισαν να προετοιμάζονται

για την αποδημία τους.

Έξι μήνες πριν από τον θάνατό του ο π. Νικόλαος έχασε την όρασή του, άλλα με τους πνευματικούς του οφθαλμούς έβλεπε τέλεια και ο Κύριος του αποκάλυψε τους αγίους που ζούσαν ακόμη στο Άγιον Όρος. Αυτό το εξομολογήθηκε στον π. Αρσένιο γιατί πάντα φοβόταν την δαιμονική απάτη. Εκείνος του είπε να είναι πολύ προσεκτι-κός, αλλά δεν του έδωσε εντολή να εξακριβώση την προέλευσι των οραμάτων του. Του είπε μόνο να κλαίη μπροστά στον Θεό και να ζητά άφεσι των αμαρτιών του. Ο π. Νικόλαος προσβλήθηκε αργότερα κι από άλλες ασθένειες. Δεν μπορούσε πια να πηγαίνει στην εκκλησία, αλλά έμενε συνήθως στο κρεβάτι του. Πίεζε πολύ τον εαυτό του να το δεχθή αυτό, γιατί δεν ήθελε για κα-νένα λόγο να πλαγιάζη. Όταν όμως ο γέ-ροντάς του ήθελε να λειτουργήσει το Σάβ-βατο ή την Κυριακή, ερχόταν στο κελλί του π. Νικολάου και του έλεγε: «Πάτερ Νικόλαε, πρέπει να λειτουργήσω». Τότε εκείνος μ' ευχάριστη διάθεσι του απαντού-σε: «Λειτουργήσε, πάτερ». Ο π. Αρσένιος έλεγε πάλι: «Πώς όμως να λειτουργήσω, αφού εσύ είσαι άρρωστος κι εγώ δεν μπορώ να τελέσω το μυστήριο μόνος μου;» Και τότε ο π. Νικόλαος απαντούσε: «Θα έλθω και θα σε βοηθήσω». Σηκωνόταν τότε από το κρεβάτι του και πήγαινε. Διάβαζαν την Θεία Μετάληψι και τελούσαν την Θεία Λειτουργία. Ο π. Νικόλαος κοινω-νούσε κι έπαιρνε ένα πρόσφορο, με το οποίο τρεφόταν σχεδόν όλη την εβδομάδα. Δεν έτρωγε τίποτε άλλο. Έτσι έζησαν επί έξι ολόκληρους μήνες. Κάθε εβδομάδα λειτουργούσαν μία φορά και μερικές φορές δύο, παρ' όλο που ο αναγνώστης και ψάλ-της ήταν άρρωστος και τυφλός. Ποτέ δεν ματαιώθηκαν οι Λειτουργίες και ποτέ ο π. Νικόλαος δεν παρέλειψε να κάνη το διακόνημά του.

Έτσι τέλεσαν την Θεία Λειτουργία και το Σάββατο των Απόκρεω και ο π. Νικό-λαος κοινώνησε. Μετά την Λειτουργία πή-γε στο κελλί του και ο π. Αρσένιος στο δι-κό του. Ύστερ' από λίγο ο π. Νικόλαος ήλθε στο κελλί του γέροντά του, έπεσε στα πόδια του κι άρχισε να του λέη: «Συγχώρα με, άγιε γέροντα, που ήλθα τώρα, αλλά πρέπει να σου πω κάτι». Ο πνευματικός του είπε: «Ο Θεός να σε συγχωρέση. Πες μου, τι είναι;» Άρχισε τότε ο π. Νικόλαος, με δάκρυα στα μάτια, να του εκμυστηρεύε-ται τα ακόλουθα: «Άγιε πάτερ, όταν γύρι-σα στο κελλί μου μετά την Λειτουργία και κάθησα στο κρεβάτι μου, άνοιξαν ξαφνικά τα μάτια μου κι άρχισα να βλέπω καθαρά. Άνοιξε η πόρτα του κελλιού μου κι όλο το κελλί γέμισε φως. Τότε μπήκαν μέσα τρεις άνθρωποι· δύο νέοι που κρατούσαν λαμπά-δες κι ανάμεσα τους ένας άνδρας με ιερατι-κά άμφια, που έλαμπε μέσα σε μία ανέκ-φραστη δόξα, ο οποίος με πλησίασε και μου είπε: “Ευλόγησον, πάτερ Νικόλαε”. Ε-γώ φοβήθηκα και δεν μίλησα. Εκείνος τό-τε μου είπε πάλι: “Γνωρίζεις ποιος είμαι;” Τότε πήρα θάρρος και του απάντησα: “Ναι, πράγματι σε ανεγνώρισα”. Ρώτησε πάλι: “Και ποιος είμαι;” Απάντησα: “Είσαι ο π. Ανίκητος, ο φίλος μας που πήγαμε μαζί στα Ιεροσόλυμα κι έχουν περάσει τώρα τρία χρόνια από τότε που πέθανες”. Τότε μου είπε: “Ναι, πάτερ Νικόλαε, εγώ είμαι! Βλέπεις με τι δόξα μ' αντάμειψε ο Ουράνι-ος Βασιλεύς, ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός; Και σένα

θα σ' ανταμείψω με τέτοια δόξα. Σε τέσσερις ημέρες θα ελευθερωθής απ' όλες τις θλίψεις και τις αρρώστιες σου. Ο Κύριος με έστειλε να σε παρηγορήσω". Μετά έφυγαν ξαφνικά κι έμεινα μόνος. Τα μάτια μου ήταν πάλι κλειστά, αλλά η καρδιά μου ήταν γεμάτη ανείπωτη χαρά».

Όταν τ' άκουσε αυτά ο π. Αρσένιος του είπε: «Πρόσεχε να μην πειρασθής π. Νικόλαε. Μη πιστεύης σ' αυτό το όραμα· μόνο να έχης την ελπίδα σου στον Θεό και να εκλιπαρής το έλεός Του». Ο π. Νικόλαος εί-πε· «Άγιε πάτερ, συγχώρα με. Ας γίνη για μένα ό,τι θέλει ο Θεός, όμως η καρδιά μου γέμισε από ανέκφραστη χαρά. Σε ικε-τεύω, κάνε Λειτουργία κάθε μέρα κι εγώ θα προετοιμάζωμαι να δεχθώ τα άγια Μυστήρια». Ο π. Αρσένιος απάντησε: «Καλά, θα λειτουργώ, αλλά μόνο και μόνο για να κοινωνάς κάθε μέρα». Μετά απ' αυτό ο π. Νικόλαος γύρισε στο κελλί του.

Έγινε Λειτουργία την Κυριακή, την Δευτέρα και την Τρίτη. Ο π. Νικόλαος κοινωνήσε, κι αυτό του έκανε καλό. Την Τετάρτη της Τυρινής διάβασαν μόνο τις Ώρες, αλλά την Πέμπτη ο π. Αρσένιος ξαναλειτούργησε. Ο π. Νικόλαος διάβαζε κι έψαλλε στην Λειτουργία και κοινωνήσε πάλι. Μετά την Λειτουργία ο γέροντάς του τού έδωσε ένα πρόσφορο κατά την συ-νήθεια που είχαν, αλλά εκείνος δεν το πή-ρε. Μόνον είπε: «Πάτερ, έλα στο κελλί μου». Ο π. Αρσένιος τον ακολούθησε. Ο π. Νικόλαος κάθησε στο κρεβάτι του με την πλάτη στον τοίχο και το πρόσωπο του άρχισε να αλλοιώνεται και να γίνεται κα-τακόκκινο. Ύψωσε τα χέρια του προς τον ουρανό και φάνηκε να βυθίζεται σε έκστασι. Μετά συνήλθε κι άρχισε να λέη: «Σ' ευχα-ριστώ, άγιε πάτερ, που ανέχθηκες όλα μου τα παραπτώματα μέχρι τέλος και με οδήγησες στην Ουράνια Βασιλεία». Ο π. Αρσένιος τον ρώτησε: «Πάτερ Νικόλαε, τι βλέπεις;» Κι αυτός απάντησε: «Βλέπω πως έχουν έλθει άγγελοι και πως έσχισαν το χειρόγραφο των αμαρτιών μου. Ήλθε η ώρα. Εύλόγησον, πάτερ». Εκείνος απάν-τησε: «Ο Θεός να σ' ευλογή». «Με το χέ-ρι σου ευλόγησέ με», είπε ο π. Νικόλαος κι ο γέροντας τον ευλόγησε με το χέρι του. Ο ετοιμοθάνατος πήρε το χέρι, το φίλησε και δίχως να τ' αφήση σήκωσε τα μάτια του στον ουρανό και ψιθύρισε απαλά: «Κύριε, δέξου το πνεύμα μου στα χέρια Σου»· και παρέδωσε το πνεύμα. Ο π. Αρσένιος άρ-χισε να φωνάζη: «Πάτερ Νικόλαε, πάτερ Νικόλαε!» Αλλ' εκείνος είχε πια φύγει, για να συναντήση τον Κύριό του, για τον οποίο τόσο αγωνίσθηκε από την νεότητά του και τον οποίο υπηρέτησε με πίστι και αγάπη. Πράγματι, τίμιος εναντίον Κυρίου ο θάνατος των όσιων Αυτού[8] .

Κοιμήθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 1841 την Πέμπτη της Τυρινής. Εκείνο τον καιρό ε-γώ εκοινοβίαζα στο Ρωσικό μοναστήρι, κά-που είκοσι βέρστια[9] από το ερημικό τους κα-λύβι. Μάθαμε τα νέα για τον θάνατό του το Σάββατο το βράδυ και φθάσαμε εκεί την Κυριακή, δηλαδή την τέταρτη ημέρα. Πολλοί αδελφοί Ρώσοι είχαν μαζευθή για την ταφή, όλοι πνευματικοπαίδια του π. Αρσενίου. Όλοι τους ήταν έκπληκτοι, γιατί ο π. Νικόλαος κοιτόταν σαν να ήταν ζωντανός. Το πρόσωπό του δεν είχε αλλά-ξει καθόλου και τα χέρια και τα πόδια του είχαν την ελαστικότητα των ζωντανών με-λών, αφού δεν είχαν ξυλιάσει καθόλου. Όλο το

σώμα του ήταν μαλακό και το στόμα του ανέιδιξε ένα ευχάριστο άρωμα σαν από θυμίαμα. Όλοι οι αδελφοί χάρηκαν και δό-ξασαν τον Θεό. Τα πόδια του όμως ήταν πολύ πρησμένα από την πολλή ορθοστασία. Την Κυριακή της Τυρινής τον θάψαμε και γύρισε ο καθένας στον τόπο του.

Ο π. Αρσένιος έμεινε τώρα μόνος με τον Θεό κι άρχισε κι αυτός να προετοιμά-ζεται για την δική του μετάστασι. Πολλοί του ζητούσαν να έλθουν να μαθητεύσουν και να μείνουν κοντά του, αλλ' εκείνος δεν δεχόταν κανένα επί ένα ολόκληρο χρόνο. Μετά του απεκάλυψε ο Θεός ότι θα ζούσε ακόμη λίγο καιρό σ' αυτόν τον κόσμο, για το καλό των αδελφών. Άρχισε τότε να δέ-χεται όλους εκείνους που επιθυμούσαν να μείνουν μαζί του και μέσα σε μικρό μόνο διάστημα πήρε κοντά του οκτώ αδελφούς. Έπρεπε λοιπόν να εγκαταλείψουν αυτό το καλύβι, γιατί ήταν πολύ μικρό.

Η Σκήτη Άγιου Δημητρίου ή του Λάκκου Σκήτη- Ιερά Μονή Αγίου Παύλου

Πήγαν λοιπόν στην Λακκοσκήτη, που είναι αφιε-ρωμένη στον μεγαλομάρτυρα Δημήτριο, στην βαθειά έρημο. Πήραν το μεγαλύτερο κελλί και εγκαταστάθηκαν εκεί. Οι πατέ-ρες της σκήτης χάρηκαν πολύ, που ήλθε κοντά τους ένας τέτοιος φωστήρας που θα μπορούσε να φωτίσει όλους εκεί με την ζωή του. Οι Ρώσοι όμως αδελφοί που ζούσαν στις Καρυές και στην Καψάλα λυπήθηκαν πάρα πολύ που ο πατέρας και ποιμένας τους έφυγε μακριά τους, κάπου μιάμισυ μέρα δρόμο. Όσο κι αν ήταν όμως μακρύς και δύσβατος ο δρόμος δεν τον εγκατέλει-ψαν, αλλά

έμπαιναν στον κόπο και τον ε-πισκέπτονταν στην νέα του διαμονή. Εκεί-νος τους έλεγε να μην κοπιάζουν τόσο, αλ-λά να κοιτάξουν να βρουν κάποιον πνευμα-τικό πατέρα που να μένη κοντά τους. Αυ-τοί απάντησαν: «Άγιε γέροντα, υπάρχουν πολ-λοί πνευματικοί πατέρες, μα δεν μπορούμε να βρούμε κανένα πνευματικό που να μας αναπαύη».

Μερικοί από τους υποτακτικούς του δεν μπορούσαν να προσαρμοσθούν στον τρόπο ζωής και την ακτημοσύνη του κι έκαναν σχέδια να φύγουν. Άρχισαν λοιπόν να ζητούν την ευλογία του, για να πάνε να βρουν ένα άλλο μέρος να μείνουν. Εκείνος άρχι-σε τότε να τους επιτιμά και να τους λήη: «Τέκνα μου, από τι έχετε δυσανεστηθή; Με τι σας εβάρινα; Αν νοιώθετε δυστυχείς που έχουμε πολλή εργασία, τότε καθήστε ο καθένας στο κελλί του και ησυχάζετε. Μόνο να μην παραμελήτε τον κανόνα σας και τις ακολουθίες στην Εκκλησία. Να έχετε πάντοτε τον νου σας προσηλωμένο σε ευσεβείς σκέψεις και στην αδειάλειπτη νο-ερά προσευχή. Αγωνισθήτε μ' όλη την δύναμι να καθαρίσετε τον εσωτερικό άνθρω-πο και μην αφήνετε τον λογισμό σας να ενδίδη σε καμία δαιμονική ιδέα. Να κάνετε εξαγόρευσι όλων των λογισμών σας και να μην τους κρύβετε, για να μην μπορέση να σας καταβάλη ο διάβολος. Μήπως όμως δεν είστε ικανοποιημένοι με το φαγητό μας; Μη στενοχωριέστε γι' αυτό. Ο Κύριος θα μας στείλη ό,τι έχουμε ανάγκη για τροφή και ανάπαυσι. Γιατί αυτός είναι που είπτε: Ζητείτε πρώτον την Βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν[10].

Μερικοί όμως από τους μαθητές του δεν δέχθηκαν αυτές τις οδηγίες του γέροντα και του είπαν: «Ποιος μπορεί να υποφέρη την ακτημοσύνη σου; Ό,τι και να μας στείλη ο Θεός εσύ θα το μοιράσης στους άλλους». Τότε ο γέροντας είπτε: «Όποιος θέλει να μείνη μαζί μου, ας ακολουθήση το παράδειγμά μου. Όποιος δεν θέλει ν' ακολου-θήση τον δικό μου τρόπο ζωής, ας πάη να ζήση όπου θέλει, αλλά πάντως μέσα στο Άγιον Όρος. Δεν δίνω ευλογία να φύγη κανείς σας από το Άγιον Όρος, εκτός αν αυτό είναι το ιδιαίτερο θέλημα του Θεού για κάποιον από σας». Μετά απ' αυτό πολ-λοί έφυγαν από κοντά του και πήγαν σε δι-άφορα μοναστήρια και σκήτες, όπου υπέ-δειξε στον καθένα. Όσο όμως κι αν απο-μακρύνθηκαν σωματικά, όλοι παρέμειναν συνδεδεμένοι μαζί του εν πνεύματι και αγάπη.

Ο π. Αρσένιος έζησε στην σκήτη τρία χρόνια και μετά για πολλές εύλογες αιτίες αποφάσισε να φύγη από κει με όλους τους μαθητές του. Αγόρασαν το κελλί της Αγίας Τριάδος κοντά στη Μονή Σταυρονικήτα κι άρχισαν να ζουν εκεί. Όλοι οι Ρώσοι αδελφοί χάρηκαν, που γύρισε κοντά τους ο πατέρας και ποιμένας και παρηγορητής τους στις θλίψεις, κι όλοι δόξασαν κι ευχαρίστησαν τον Ύψιστο. Εκεί, σ' εκείνο το κελλί, έζησε μέχρι την κοίμησί του.

Κατά την διάρκεια της ζωής του ο π. Αρσένιος υπέστη πολλές διώξεις και συκοφαν-τίες από φθονερούς και κακοπροαίρετους ανθρώπους που λίγο έλειψε να καταφέρουν και να τον απελάσουν. Πράγματι, όπως λέει ο Απόστολος Παύλος, πάντες οι θέλοντες ευσεβώς ζην εν Χριστώ Ιησού διωχθήσονται [11].

Κάποτε ήλθε στο Άγιον Όρος κάποιος Ιερομόναχος Παλλάδιος από το μοναστήρι του Σάρωφ της Ρωσίας. Αυτός εγκαταστάθηκε στη σκήτη του Προφήτη Ηλία και πέθανε μετά από λίγο καιρό. Μετά τον θά-νατό του οι Μικρορώσοι[12] μοναχοί ανακά-λυσαν μέσα στα πράγματά του ένα δερμά-τινο κομποσχοίνι κι ένα παραμάνδου[13]. Τότε τους έπιασε υστερία και φώναζαν ότι όλοι οι Μεγαλωρώσοι μοναχοί ήταν σχισματι-κοί —επειδή τους μισούσαν από καιρό και απλά ζητούσαν να τους διώξουν από το Άγιον Όρος. Οι Έλληνες και οι Βούλγαροι μοναχοί έμειναν έκπληκτοι, γιατί αγαπού-σαν τους Μεγαλωρώσους περισσότερο από τους Μικρορώσους κι αυτό το γεγονός τους κατέλαβε εξ απρόοπτου. Οι Μικρορώσοι όμως έκαναν την δουλειά τους. Συκοφαν-τούσαν τους Μεγαλωρώσους και πιο πολύ απ' όλους τον ποιμένα και πνευματικό τους, τον π. Αρσένιο. Έστειλαν το παραμάνδου και το δερμάτινο κομποσχοίνι στον Πατρι-άρχη Κωνσταντινουπόλεως για να πεισθή κι έγραψαν ένα σωρό συκοφαντικές κατη-γορίες. Όταν τα έλαβε αυτά ο Πατριάρ-χης, εξεπλάγη κι αυτός. Εξέτασε το θέμα στην ολομέλεια της Ιεράς Συνόδου και κατάλαβαν όλοι ότι επρόκειτο περί συκοφαντίας, γιατί ήταν βέβαιοι ότι όλοι οι μο-ναχοί που προέρχονταν από την Μεγάλη Ρωσία ήταν Ορθόδοξοι. Ο Πατριάρχης πάντως ειδοποίησε τον πνευματικό, τον π. Αρσένιο, να παρουσιασθή μπροστά του αυτοπροσώπως. Εκείνη την εποχή αυτός ζούσε ακόμη στην έρημο με τον π. Νικόλαο. Ξεκίνησαν λοιπόν κι οι δύο για την Κωνσταντινούπολι.

Πήγαν με τα πόδια, γιατί δεν είχαν αρκετά χρήματα να πληρώσουν το εισιτήριο του πλοίου. Η Κωνσταντινούπολις απέχει από το Άγιον Όρος χίλια βέρστια. Όταν έφθασαν εκεί, παρουσιάσθηκαν μπροστά στον Πατριάρχη. Εκείνος τους ρώτησε για όλα και, επειδή κατάλαβε ότι επρόκει-το περί συκοφαντίας, λυπήθηκε πολύ για ό,τι συνέβη. Μετά τους έδειξε το παραμάνδου και το κομποσχοίνι και τους ρώτησε: «Κι αυτά εδώ τι είναι;» Ο π. Αρσένιος α-πάντησε ότι ο π. Παλλάδιος είχε έλθει από το κοινόβιο του Σάρωφ κι ότι εκεί συνήθι-ζαν να χρησιμοποιούν αυτά τα αντικείμενα όταν έκαναν τον ατομικό τους κανόνα. Ο Πατριάρχης είπε· «Έχω ακούσει για το Μοναστήρι του Σάρωφ. Ο κόσμος επαινεί με τα καλύτερα λόγια την ζωή και το τυπι-κό του». Μετά ρώτησε: «Πώς ήλθατε εδώ, από την στεριά ή από την θάλασσα;» Εκεί-νοι απάντησαν: «Με τα πόδια ήλθαμε, Παναγιώτατε!» Τότε ο Πατριάρχης είπε με δάκρυα: «Αχ πατέρες, σε τι κόπο σας έβα-λα! Γιατί δεν ήλθατε με το πλοίο;» Απάν-τησαν: «Δεν είχαμε να πληρώσουμε το ει-σιτήριο». Ο Πατριάρχης τότε τους έδωσε χρήματα και τους διέταξε να επιστρέψουν με το πλοίο. Έγραψε επίσης μία επιστολή στην Κοινότητα του Αγίου Όρους, στην οποία έλεγε να μην ενοχλούν πια τέτοιους καλούς πατέρες και να μη δέχονται καμμία συκοφαντία εις βάρος τους. Ακόμη ότι όποιος τολμήση να τους ξανασυκοφαντήσει

να αφορίζεται και να φεύγει από τ' Άγιον Όρος. Έτσι λοιπόν οι πατέρες μας επέ-στρεψαν πίσω και τα στόματα των συκο-φαντών έκλεισαν.

Ο π. Αρσένιος προσέφερε πολλά με την πνευματική του καθοδήγησι στη ζωή του Αγίου Όρους. Οι Ρώσοι έμπαιναν στο Ρωσικό μοναστήρι του αγίου Παντελεήμονος, μόνο αν έπαιρναν την ευλογία του. Σε πολ-λούς έδωσε την εντολή να μείνουν και να ζήσουν το υπόλοιπο της ζωής τους στο Άγιον Όρος, έστω και παρά την θέλησί τους, και πολλούς έστειλε έξω από το Όρος σε διαφόρους τόπους. Εγώ ο αμαρτωλός ή-μουν ένας απ' τους τελευταίους. Μ' έστειλε πίσω στη Ρωσία, στη γη της Σιβηρίας.

Έχω ακούσει θαυμαστές ιστορίες για τον γέροντα Αρσένιο. Το 1839 ο μοναχός Ιωάσαφ από το ρωσικό κελλί Κορένεβυ ή-ταν άρρωστος. Μία νύχτα χειροτέρεψε πο-λύ κι επειδή είδε ότι πλησίαζε το τέλος, ήθελε να δη τον πνευματικό του για να εξομολογηθή. Εκείνη τη νύχτα έμεναν κά-ποιοι επισκέπτες στο κελλί και δύο απ' αυ-τούς προθυμοποιήθηκαν να πάνε μ' ένα φα-νάρι να ειδοποιήσουν τον γέροντα, που έμε-νε σε μίαν απόστασι πάνω από πέντε βέρστια. Όταν ήλθαν στον π. Αρσένιο του είπαν ότι ο Ιωάσαφ πεθαίνει και ήθελε να τον ιδή. Του ζήτησαν να πάη μαζί τους για πιο γρήγορα, αφού αυτοί είχαν φανάρι κι έξω ήταν σκοτάδι κι έβρεχε. Αυτός τους είπε: «Ναι, γρήγορα, πεθαίνει. Πηγαίνετε γρήγορα εσείς μπροστά κι εγώ θα ετοιμα-σθώ τώρα και θα σας προλάβω με το δικό μου φανάρι». Εκείνοι του είπαν να τον πε-ριμένουν να πάνε όλοι μαζί και να βιασθούν, αλλ' αυτός τους έστειλε πρώτους και είπε ότι θα τους προλάβαινε στον δρόμο. Έφυ-γαν λοιπόν γρήγορα συζητώντας και λυπόνταν, που θα έκανε μόνος του αυτή την δια-δρομή μέσα στο δάσος, ενώ έβρεχε. Φοβόνταν επίσης ότι ο άρρωστος θα πέθαινε πριν τον προλάβη ο π. Αρσένιος. Όταν έφθασαν στο κελλί, τους περίμενε ο μοναχός Φίλιππος. Τους είπε ότι ο π. Ιωάσαφ είχε ήδη πεθάνει και τους ρώτησε: «Γιατί αργή-σατε τόσο πολύ να 'ρθήτε;» Αυτοί απάντη-σαν: «Περπατούσαμε όσο πιο γρήγορα μπορούσαμε, γιατί βιαζόμασταν να φθά-σουμε, πριν πεθάνη». Ο π. Φίλιππος τότε τους είπε: «Γιατί προσπαθείτε να δικαιολογηθήτε; Μήπως σταματήσατε πουθενά για καμμία επίσκεψι; Ο πνευματικός ήλθε εδώ και μισή ώρα. Πρόλαβε και τον εξωμολόγησε, τον κοινώνησε και του διάβασε την ευχή εις φυχορραγούντας. Ο π. Ιωά-σαφ πέθανε μόλις τώρα». Όταν τ' άκου-σαν αυτά εξεπλάγησαν, γιατί δεν είχε πε-ράσει περισσότερο από μία ώρα από τότε που έφυγαν από το κελλί του π. Αρσενίου. Μπήκαν λοιπόν μέσα, έβαλαν μετάνοια και τον ρώτησαν: «Άγιε πάτερ, πώς έφθασες τόσο γρήγορα; Δεν σε είδαμε. Πότε μας προσπέρασες;» Αυτός τους απάντησε: «Δεν μπορούσα να αργοπορήσω και να μην προλάβω να έλθω στην ώρα μου· έτσι έκο-ψα δρόμο από ένα μονοπάτι που δεν το ξέ-ρετε εσείς». Αυτοί δεν είπαν τίποτε, αν και ήξεραν ότι δεν υπήρχε άλλος δρόμος. Αναρωτήθηκαν μήπως ήλθε με τον ίδιο τρόπο με τον προφήτη Αββακούμ, όταν εκείνος έφερε φαγητό στον προφήτη Δανιήλ από την Παλαιστίνη στην Βαβυλώνα, στο πη-γάδι που τον είχαν ρίξει. Κι άλλη μία φορά ο π. Αρσένιος εμφανίσθηκε κατά παρόμοιο τρόπο σε δύο μοναχούς στην Καψάλα.

Το 1845 συνέβη επίσης ένα περιστατικό που δεν μπορεί παρά να οφείλεται σε θαύμα. Στις 4 Ιουλίου αποφάσισε να πάη στην πανήγυρι του αγίου Αθανασίου του Αθωνίτου στη Μεγίστη Λαύρα. Αφού λειτούρ-γησε εκείνη την ημέρα, ξεκίνησε παίρνον-τας τον δρόμο που πάει γύρω από τον Άθωνα κι έφθασε στην Λαύρα για την ολο-νυχτία του αγίου Αθανασίου. Η διαδρομή από το κελλί του μέχρι την Μονή του Αγί-ου Παύλου διήρκεσε οκτώ ώρες με τα πό-δια και από του Αγίου Παύλου μέχρι την Λαύρα είναι πενήντα βέρστια. Όλη την αγρυπνία, που κράτησε δεκαέξι ώρες, την παρακολούθησε όρθιος και μετά δεν πήγε στην τράπεζα, άλλα πήρε λίγο ψωμί και ξεκίνησε για τον γυρισμό. Το βραδάκι έφθασε στο κελλί του από άλλο

δρόμο μέσα σε οκτώ ώρες. Όλοι θαυμάσαμε, γιατί αυ-τή η απόστασις είναι για νέους ανθρώπους τριών ημερών ταξίδι, ενώ αυτός, γέρος ε-βδομήντα χρονών και μάλιστα άρρωστος με ποδάγρα, έκανε όλο αυτό το ταξίδι σε μιάμιση μέρα, αφού πρώτα παρακολούθη-σε όρθιος όλη την αγρυπνία. Αργότερα τον ρώτησα: «Πάτερ πώς μπόρεσες να πας και να 'ρθης τόσο γρήγορα, αφού σ' όλη την διαδρομή τα μονοπάτια φιδογυρίζουν πά-νω στα βουνά κι είναι γεμάτα κοφτερές πέ-τρες;» Εκείνος μού απάντησε: «Ανακαινισθήσεται ως αετού η νεότης μου [14], όχι κατά την φύσι, αλλά με την βοήθεια του Θεού».

Το 1837 ήλθε στο Άγιον Όρος ένας νεαρός από την Μεγάλη Ρωσία που τον έλεγαν Ματθαίο. Εκάρη μοναχός και ωνομάσθηκε Μωϋσής. Αργότερα θέλησε να πάη στα Ιεροσόλυμα και ο π. Αρσένιος, που ή-ταν πνευματικός του, του έδωσε ευλογία. Αφού έμεινε λίγο καιρό στην Ιερουσαλήμ, πήγε στην Αίγυπτο και στο όρος Σινά. Συνολικά ταξίδευε τρία χρόνια. Στο διάστημα αυτό έμαθε Ελληνικά, Τουρκικά και Αρα-βικά. Μα και όταν γύρισε στο Άγιον Όρος, εξ αιτίας της αρνητικής επίδρασης που έχουν οι περιπλανήσεις στην σταθερότητα της μοναχικής ζωής, δεν μπορούσε να μεί-νη ήσυχα σ' εναν τόπο. Αφού έμεινε για λίγο στο Άγιον Όρος, ήθελε ν' αρχίση πάλι τα ταξίδια και να πάη στα Ιεροσό-λυμα. Ο π. Αρσένιος τον συμβούλευε να μην πάη, αλλ' εκείνος τον εκλιπαρούσε θερμά να του δώση την ευλογία του. Βλέποντας ο πνευματικός ότι ο Μωϋσής ήταν αποφασισμένος, του έδωσε ευλογία, άλλα με τον όρο να επιστρέψη γρήγορα στο Ό-ρος μετά το Πάσχα. Όταν όμως ο Μωϋσής πήγε στα Ιεροσόλυμα δεν γύρισε πίσω, αλλά πήγε πάλι στο Σινά κι από κει στην Αίγυπτο και μετά στην Ρώμη. Το ταξίδι αυτό διήρκεσε και πάλι τρία χρόνια. Από την Ρώμη επέστρεψε στην επικράτεια της Τουρκίας (που τότε εκτεινονταν και στην σημερινή Γιουγκοσλαβία). Στην Βοσνία τον συνέλαβαν οι Τούρκοι και του έκαναν έρευνα. Επειδή βρήκαν επάνω του πολλές συστατικές επιστολές, που απευθύνονταν σε διάφορα πρόσωπα, τον πήραν για κατάσκοπο και τον κατεδίκασαν σε θάνατο με αποκεφαλισμό. Εκείνος ζήτησε έναν Χριστιανό ιερέα, εξωμολογήθηκε τις αμαρτίες του, κοινώνησε κι ετοιμάσθηκε να πεθάνη. Την ήμερα της εκτελέσεώς του τον πήγαν στον πασά, για να του διαβάση την κατα-δικαστική απόφασι. Καθώς στεκόταν μπροστά στον πασά, μπήκε ξαφνικά ένας αγγελιαφόρος από την Κωνσταντινούπολι. Όταν αντελήφθη τι συνέβαινε ρώτησε: «Πάτερ Μωϋσή, γιατί είσαι συ εδώ;» Ο Μωϋσής από την μια έτρεμε κι από την άλλη χάρηκε πολύ, μα δεν μπορούσε να μιλήση. Τότε ο πασάς ρώτησε τον αγγε-λιοφόρο: «Μήπως τον γνωρίζης τούτον εδώ;» Κι εκείνος είπε: «Πώς είναι δυνατόν να μην τον ξέρω; Αυτός είναι ο Μωϋσής ο Αγιορείτης κι έχει έλθει πολλές φορές στο σπίτι μου στην Αίγυπτο». Ο πασάς κούνη-σε το κεφάλι του και είπε: «Καί 'μεις νομί-ζαμε ότι ήταν κατάσκοπος κι ετοιμαζόμα-σταν να τον εκτελέσουμε». Τότε είπαν στον Μωϋσή: «Τράβα τώρα γρήγορα στο Άγιον Όρος και να πάψης να περιδιαβαίνης, γιατί μπορεί να σε σκοτώσουν». Αφού πή-ρε λοιπόν τα χαρτιά του, γύρισε όσο πιο γρήγορα μπορούσε στο Άγιον Όρος και πήγε να μείνη στη Μονή Σταυρονικήτα. Ο π. Αρσένιος του είπε: «Τώρα να μείνης εδώ μέχρι τον θάνατό σου και να μην σκεφτής

να ξαναφύγης». Το περιστατικό αυτό συνέβη το 1845.

Εκείνο τον χρόνο ο π. Αρσένιος μου έδωσε εντολή να γυρίσω πίσω στην Ρωσία, αλλά μου έδωσε ταυτόχρονα και την ευλο-γία του να επισκεφθώ πρώτα τους Αγίους Τόπους. Έτσι ξεκίνησα το Σεπτέμβριο για τα Ιεροσόλυμα. Μετά από την αναχώρησή μου ήλθε στο Άγιον Όρος ο Αγιορείτης μοναχός Ιγνάτιος, που είχε πάει στην Ρωσία για να μαζέψει χρήματα για τα Ιε-ροσόλυμα, και πήγε να μείνη στη Μονή Σταυρονικήτα. Προσπάθησε να πείση τον π. Μωϋσή να πάη κι αυτός μαζί του στα Ιεροσόλυμα σαν διερμηνέας, γιατί μιλούσε διάφορες γλώσσες. Εκείνος συμφώνησε και πήγε πάλι στον π. Αρσένιο για ευλο-γία. Αυτός όμως του είπε: «Πάτερ Μωϋσή, σου έχω πει ότι το Άγιον Όρος είναι ο τάφος σου. Μη σκέφτεσαι να φύγης και να πας πουθενά. Δεν είναι θέλημα Θεού και δεν σου δίνω την ευλογία μου. Κι αν θέλη-σης να με παρακούσης και να αντιταχθής στο θέλημά Του και να φύγης, γνώριζε πως δεν θα μπόρεσης να το κάνης. Ο Ιγνάτιος θα φύγη μόνος του». Ο Μωϋσής γύρισε στο μοναστήρι και είπε στον Ιγνάτιο ότι ο πνευματικός του δεν του δίνει ευλογία. Ο Ιγνάτιος τότε του είπε: «Τι κάθεσαι και τον ακούς τον ψευδοπροφήτη; Άφησέ τον να λήη ό,τι θέλει. Πάμε και μη φοβάσαι». Ο Μωϋσής συμφώνησε κι άρχισε να ετοιμάζεται για το ταξίδι.

Μερικοί αδελφοί είπαν στον π. Αρσένιο ότι ο Μωϋσής σχεδίαζε να φύγη πάλι για τα Ιεροσόλυμα με τον Ιγνάτιο, αλλά αυ-τός τους είπε: «Μη φοβάστε, δεν θα πάη». Μετά από λίγο του είπαν πάλι ότι ο Ιγνά-τιος είχε ναυλώσει ένα καΐκι κι ήταν έτοι-μος να φύγη με τον Μωϋσή. Ο π. Αρσέ-νιος τους είπε πάλι: «Ο Ιγνάτιος θα φύγη με τους άλλους, αλλά ο Μωϋσής θα μείνη εδώ...» Ήλθαν πάλι και του είπαν ότι το καΐκι ήταν ήδη στην προβλήτα κι ότι φόρ-τωναν τις προμήθειες και τα ρούχα· το πρωί θα επιβιβάζονταν και θ' αναχωρού-σαν. Αυτός όμως τους απάντησε: «Όλοι θα μπουν στο πλοίο και θα φύγουν, αλλά ο Μωϋσής θα μείνη στο Όρος. Πού μπορεί να πάη ο Μωϋσής, αν δεν το θέλη ο Θεός;» Πολλοί δεν συμφωνούσαν και του έλεγαν ότι ο Μωϋσής θα φύγη. Εκείνος όμως επέ-μενε: «Θα δούμε το πρωί πώς θα πηδήση στο καΐκι».

Εν τω μεταξύ ο Ιγνάτιος και ο Μωϋσής τα ετοίμασαν όλα, ώστε να μπορέσουν ν' αναχωρήσουν με το πρώτο φως της αυγής και ξάπλωσαν να κοιμηθούν. Το πρωί που σηκώθηκαν όλοι, πήγαν στο κελλί του Μωϋσή για να τον ξυπνήσουν, αλλ' αυτός δεν απαντούσε. Άρχισαν να χτυπούν την πόρτα, αλλά καμμία απάντησις. Έσπασαν τότε την πόρτα και μπήκαν στο κελλί. Ο Μωϋσής ήταν ξαπλωμένος στη μέση του κελλιού με το στόμα του γεμάτο αφρούς. Νόμισαν ότι είχε πεθάνει, αλλά κύτταξαν καλύτερα και είδαν ότι ήταν ακόμη ζωντα-νός. Μόνο έβλεπε, αλλά δεν μπορούσε να μιλήση ή να κουνήση τα μέλη του, γιατί είχε παραλύσει εντελώς.

Ο Ιγνάτιος έφυγε για το ταξίδι μόνος του κι οι αδελφοί πήγαν στον π. Αρσένιο να του πουν τι είχε συμβή στον π. Μωϋσή. Εκείνος, όταν άκουσε τι συνέβη έκλαψε πικρά και είπε: «Να, πατέρες, αυτά κάνει η παρακοή και η αντίθεσις στο θέλημα του Θεού». Οι αδελφοί τον παρεκάλεσαν να επισκεφθή τον άρρωστο κι αυτός πήγε. Μό-λις τον είδε ο Μωϋσής έβαλε τα κλάματα. Οι πατέρες άρχισαν να τον

παρακαλούν με δάκρυα να προσευχηθή για τον ασθενή. Ε-κείνος τους είπε: «Θα ζήση και θα μιλήση, αλλά όχι σαν πρώτα. Θα μπορέση να περ-πατά κάπως και να δουλεύη με τα χέρια του σαν και πρώτα, αλλά μόνο αν υποσχεθή ότι δεν θα ξαναφύγη πια από το Όρος». Μετά τον ευλόγησε και ξαναγύρισε στο κελλί του. Η κατάσταση του Μωϋσή βελ-τιώθηκε γρήγορα· κατά το βραδάκι άρχισε να μιλά λίγο, το πρόσωπο του επανέκτησε την κανονική του όψι κι άρχισε σιγά-σιγά να κουνά τα χέρια και τα πόδια του. Μόλις συνήλθε κάπως έστειλε να φωνάξουν τον πνευματικό του κι όταν εκείνος ήλθε, ο Μω-ϋσής έπεσε στα πόδια του και ζητούσε με δάκρυα συγχώρησι. Ο π. Αρσένιος τον συγχώρησε, αλλά και τον επετίμησε μ' αυ-τά τα λόγια: «Στο μέλλον να μην αντιταχθής ξανά στο θέλημα του Θεού. Η υγεία σου θ' αποκατασταθή, αλλά όχι σαν πρώτα. Θα μπορής να δουλεύης, μα δεν θα μπορής να ταξιδέψης πουθενά». Πράγματι ο Μω-ϋσής έγινε καλά, όχι όμως εντελώς. Μιλούσε πολύ αργά και δεν μπορούσε να ελέγξη εντελώς το ένα του πόδι· τα χέρια του όμως ήταν όπως και πρώτα. Όταν γύρισα εγώ από τα Ιεροσόλυμα, τον είδα ο ίδιος και μίλησα μαζί του πολλές φορές. Ζούσε ακόμη, όταν έφυγα από το Άγιον Όρος.

Στις αρχές του 1846 ο γέροντας Αρσέ-νιος πλησίαζε πια στο τέλος. Εκείνη την εποχή εγώ βρισκόμουν στα Ιεροσόλυμα. Τα πνευματικοπαίδια του, οι παραδελφοί μου δηλαδή, μου είπαν αργότερα ότι εκεί-νος το είχε προαισθανθή. Κατά τις τελευ-ταίες μέρες πριν την αναχώρησί μου, μού υπενθύμισε πολλές φορές ότι ήταν οι τε-λευταίες μας συναντήσεις σ' αυτόν τον κό-σμο. Κάποτε που έσκαβε στον κήπο τον ρώτησα: «Πάτερ, γιατί δουλεύεις τόσο σκληρά; Γιατί δεν λες στους μαθητές σου να σκάψουν εκείνοι;» Κι αυτός απάντησε:

«Δεν θα σκάβω για πολύ ακόμη· οι μαθη-τές μου θα σκάβουν πια χωρίς εμένα». Αργότερα η κατάσταση των ποδιών του χειροτέρευε και δεν μπορούσε να δούλεψη ή να περπατήση. Παρ' όλα αυτά λειτουργού-σε τέσσερις φορές την εβδομάδα· Κυριακή, Τετάρτη, Παρασκευή και Σάββατο, αλλά με μεγάλη δυσκολία. Όταν έβγαινε από το ιερό για την είσοδο, τον κρατούσαν οι μαθητές του. Το Σάββατο της πέμπτης ε-βδομάδος της Μεγάλης Τεσσαρακοστής μόλις και μετά βίας κατάφερε να λειτουργήση.

Εκείνη την ημέρα, 23 Μαρτίου, έστειλαν μήνυμα σ' όλο το Άγιον Όρος, σ' όλα τα πνευματικοπαίδια του, ότι ο γέροντας ήταν πολύ άρρωστος και έπρεπε να έλθουν όλοι να πάρουν την ευχή του. Την Κυριακή 24 Μαρτίου όλοι οι μαθητές του ξεκίνησαν νωρίς. Από το Ρωσικό ήλθε ο ιερομόναχος και μεγαλόσχημος πνευματικός Ιερώνυμος, από την Σκήτη του Προφήτη Ηλία ο ηγούμενος ιερομόναχος Παΐσιος (Βελιτσκοφσκι) και πολλοί άλλοι. Ένα πνευματικοπαίδι του γέροντα, ο πατήρ Παύλος που ήταν κουτσός, πήγε κοντά του κι άρχισε να τον ρωτά: «Άγιε πάτερ, θέλεις πράγματι να φύγης και να μας εγκατάλειψης;» Ο γέ-ροντας απάντησε: «Ναι, ήλθε η ώρα, πρέ-πει κι εγώ να πληρώσω το χρέος μου». Ο π. Παύλος ξαναρώτησε: «Πάτερ, φοβάσαι την ώρα αυτή του θανάτου; Μήπως τρέ-μεις και φοβάσαι να δώσης λογαριασμό στον Δίκαιο Κριτή; Ήσουν πνευματικός

πάνω από τριάντα χρόνια». Αυτός τον κοί-ταξε τότε χαρούμενος και του είπε: «Δεν έχω φόβο ή τρόμο, νοιώθω μόνο μία χαρά να πλημμυρίζη την καρδιά μου κι ελπίζω ακράδαντα στον Κύριο και Θεό μας, τον Ιησού Χριστό, ότι δεν θα μου στερήσει το έλεός Του, αν και δεν έκανα κανένα καλό· γιατί δεν μπορώ να καυχηθώ παρά μόνον για την αδυναμία μου. Τίποτα δεν έκανα σύμφωνα με το θέλημά μου. Όλα τα έκα·να με την βοήθεια του Θεού και σύμφωνα με το θέλημά Του». Μετά κάλεσε όλα τα πνευματικά τέκνα του κοντά του, ένα-ένα ξεχωριστά, τους συγχώρησε και τους έδω-σε άφεσι, τους ευλόγησε και τους έδωσε οδηγίες πού να πάνε, για να περάσουν το υπόλοιπο της ζωής τους. Αυτό το έκανε σχεδόν μέχρι και το τελευταίο λεπτό της ζωής του. Κατόπιν, ενώ ήταν ξαπλωμένος σ' ένα μεγάλο μπαλκόνι, τους είπε να φύγουν, και όλοι κατέβηκαν κάτω. Άρχισε να προσεύχεται, αλλά δεν μπορούσαν ν' ακούσουν τι έλεγε. Σήκωσε τρεις φορές τα χέρια του προς τον ουρανό· την τρίτη φορά τα άφησε να πέσουν κι έμεινε ακίνητος. Όταν πλη-σίασαν, είδαν ότι είχε κοιμηθή και είχε πα-ραδώσει το πνεύμα του στα χέρια του Κυ-ρίου του, τον Οποίο είχε αγαπήσει από την νεότητά του και για χάρι του Οποίου είχε αφανίσει την σάρκα του μέχρι το τέ-λος του. Πράγματι τίμιος εναντίον Κυρίου ο θάνατος των όσιων Αυτού[15].

Όταν οι πατέρες είδαν ότι ο γέροντας ήταν πια νεκρός, ώρμησαν επάνω του, τον αγκάλιασαν και πότισαν το καταταλαιπωρημένο σώμα του με δάκρυα οδύνης, γιατί έχασαν τον πατέρα και ποιμένα, τον οδη-γό, τον διδάσκαλο και παρηγορητή τους. Πολλοί έκλαιγαν. Κατόπιν άρχισαν να τον ετοιμάζουν για την ταφή. Όταν τον έγδυ-σαν και είδαν τα πόδια του, αντίκρυσαν ένα τρομερό θέαμα. Από τα γόνατα και κάτω δεν υπήρχαν παρά σχεδόν μόνο κόκκαλα· το δέρμα ήταν σάπιο από την πολλή ορθο-στασία και τις πληγές τόσων χρόνων. Ό-λοι τότε απόρησαν πώς μπορούσε να στέκε-ται και να περπατά τόσο γρήγορα. Οι υπο-τακτικοί του που έμεναν μαζί του δεν ήξε-ραν τίποτε για την κατάστασι των ποδιών του κι αυτός δεν τους είχε κάνει ποτέ λόγο. Ήταν πάντοτε όρθιος και πετούσε σαν πουλί σ' όλο το Άγιον Όρος. Επί πλέον δεν ανέδιδε ποτέ καμμία δυσάρεστη οσμή. Τον έθαψαν δίπλα στο άγιο Βήμα, στο εκ-κλησάκι του κελλιού του, της Αγίας Τριά-δος, που ανήκει στη Μονή Σταυρονικήτα, στις 25 Μαρτίου 1846.

Έτσι το Άγιον Όρος έχασε ένα φωτει-νό στύλο, μία λαμπάδα που καίγονταν για τον Χριστό. Επί εικοσιτέσσερα χρόνια στήριξε και φώτιζε όλη την ρωσική αδελ-φότητα του Αγίου Όρους και όχι μόνον αυτήν, αλλά και τους Έλληνες, τους Βουλ-γάρους και τους Μολδαβούς (Ρουμάνους). Οι Έλληνες έλεγαν: «Ο Αρσένιος είναι μεγάλος γέροντας». Για να περιγράψη κα-νείς όλους τους αγώνες, τις αρετές και τα περιστατικά της ζωής του, θα χρειαζόταν να γράψη τόμους ολόκληρους. Είναι όμως αρκετό να πούμε απλά ότι εκεί στο Άγιον Όρος έζησε ο γέροντας Αρσένιος, που έ-δειξε στους μαθητές του τον δρόμο της Ζωής, διδάσκοντας τους όχι με λόγια, αλ-λά με το παράδειγμά του.

Ο π. Αρσένιος ήταν μετρίου αναστήματος, τα γένια του δεν ήταν πολύ μακριά και είχαν γκριζες τούφες. Το κεφάλι του έγερνε πάντα λίγο προς τα δεξιά. Το

πρό-σωπό του ήταν διάφανο και φωτεινό, τα μάτια του ήταν πάντα γεμάτα δάκρυα. Ήταν πολύ λεπτός και είχε κατακόκκινη όψη. Όταν μάλιστα λειτουργούσε, όλοι θαύμα-ζαν, που το πρόσωπο του ήταν τόσο φλογε-ρό. Τα λόγια του ήταν γλυκά, ακριβή και πάντοτε αλάτι ηρτημένα[16]· με λίγες μόνο λέ-ξεις μπορούσε να προκαλέση δάκρυα στον συνομιλητή του. Ήταν πολύ καταρτισμέ-νος στην Αγία Γραφή και στα έργα των αγίων Πατέρων συνήθιζε να αναφέρη διά-φορα χωρία απ' αυτά, κάτι που προκαλούσε τον θαυμασμό των μορφωμένων. Οι υ-ποτακτικοί του ποτέ δεν τον είδαν να κοι-μάται ή να κείτεται στο πλευρό· πάντα τον έβλεπαν όρθιο και καμιά φορά καθιστό. Κοιμόταν ελάχιστα, κι αυτό συνέβαινε ό-ταν καθόταν, ώστε δύσκολα το παρατηρού-σε κανείς. Ήταν πάντοτε απασχολημένος στην προσευχή, την μελέτη και το εργό-χειρο του. Όντως δεν έδιδε ύπνο στους οφθαλμούς του ούτε νυσταγμό στα βλέφαρά του[17] ούτε ανάπαυσι στο σώμα του.

Η διδασκαλία και οι οδηγίες του π. Αρσενίου συμφωνούσαν απόλυτα με το πνεύμα των παλαιών πατέρων. Δίδασκε τους πάν-τες να ζουν σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, σύμφωνα με τις συμβουλές των γερόντων κι όχι σύμφωνα με την δική τους αντίληψη και επιθυμία. Η γραμμή του ήταν δυσβάσταχτη για μερικούς, επειδή παρακινούσε όλους με αυστηρότητα να κάνουν το κάθε τι σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, όπως ακριβώς αγωνιζόταν και ο ίδιος να κάνει. Τον καιρό που πέθανε δεν υπήρχε ανάμεσα στους Ρώσους του Όρους κανέ-νας άλλος γέροντας σαν κι αυτόν, εκτός κι αν ήλθε κανείς άλλος αργότερα. Υπήρχαν βέβαια πολλοί ασκητές, ήταν όμως πιο απλοί και δεν είχαν αποκτήσει τέτοια διάκρισι σαν την δική του. Σε τρία χρόνια, όπως είναι η συνήθεια στο Άγιον Όρος, έκαναν την εκταφή του. Τα οστά του ήταν κίτρινα σαν κεριά και ευωδίαζαν.

Αγιορείτικη Μαρτυρία

Έκδοσις Ιεράς Μονής Ξηροποτάμου

Τεύχος 14-15

[1] Από εδώ μπορούμε να χρονολογήσουμε το κείμενο: Η απαγχόνισις του Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε' έγινε το Πάσχα του 1821. Οι π. Άβελ και Νίκανδρος είχαν ήδη 18 έτη στην σκήτη Μπαλασέφσκι, άρα εκεί πήγαν γύρω στα 1803. Πριν από εκεί ο δόκιμος Αλέξιος έκανε 3 χρόνια υπα-κοή στη Μονή του Πέσνοσα, όπου πρέπει να πήγε γύρω στα 1800. Τότε είχε ήδη συμπληρώσει τα είκοσί του χρόνια, άρα η γέννησί του μπορεί να τοποθετηθή λίγο πριν το 1780.

[2] Ματθ. ς' 33

[3] λεβ: το νόμισμα της Βουλγαρίας σήμερα

[4] Ματθ.ς'21

[5] Ησ.ξς'2

[6] Ματθ.ιη'20

[7] Υποδιαίρεσι του ρωσικού νομίσματος, το 1/100 του ρουβλίου

[8] Ψαλμ. ριε' 6

[9] Ρωσική μονάδα μετρήσεως ίση προς 1.067 μ.

[10] Ματθ. ζ'33

[11] Β' Τιμοθ. γ' 12

[12] ουκρανικής καταγωγής κάτοικοι της Καρπαθο-Ρωσίας

[13] μικρός μανδύας: διακριτικό σταυροφόρου (μικρόσχημου) μοναχού κατά το ρωσικό τυπικό

[14] Ψαλμ. ρβ' 5

[15] Ψαλμ. Πιε' 6

[16] Ματθ. θ' 50

[17] Πρβλ. Ψαλμ. ρλα' 4

Πηγές: impantokratoros.gr - agioritikesmnimes.blogspot.gr